Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 269 (14380) | 1976 оной ноябриин 17, среда | Сэн 2 мүнгэн.

ЕСПУБЛИКЫН ЖАЛАЙ ҮДЭР

АЛААРАА ХАРЮУСАНАБДИ

СС-эй ЦК-гай Пленум Леонид Ильич Брежхэлэһэн үгые манай надай хүдэлмэрилэгһайшаан дэмжээд, түдаабаринуудаа болзор урид, эрхим шанардүүргэхээр зориг-

лэхэн үгөөр коллекти ажал хэрэг тухай үгэлтэй. Манай комда 130 хүн ажаллана. табиһан зорилгонуу- болзорһоонь урид дүүртула бригада, цехүүколлективүүд ехэ оролЮһэ һарынгаа түсэб процент дүүргээбди. Үнжэлэй юһэ һарынжэшэбэл, 32 мянган агай ехэ захил хэгдээ. агдаһан түсэбэй дүүр гуталай, хубсаһа цехүүд ехэхэн хубиатаяа оруулжа шадаа. Комбинадаймнай эдэ түрүү цехүүд юһэ һарынгаа түсэб тус бүридөө 119—107 процентдэ хүргэһэн байна.

Социалис мүрысөөндэ Устинья Фоминична Челюбеевагай хубсаһа оёдог цех эрхимлэжэ ябана. Түрүү хүдэлмэрилэгшэд Светлана Алексеевна Перелыгина, Севостьян Калистратович Перелыгин болон бусад социалис мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

Коллективэймнай хүдэлмэрилэгшэд энэ жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ гэжэ шиндээд, хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула эрмэлзэжэ байнхай.

Г. ПЕТРОВ,
ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай директор.

Бэшүүрэй аймаг.

ШӨӨ НЭГЭ ИЛАЛТА

удэрнүүдтэ «Георгиев» совхозой һү һаалиин нүүдэй хүдэлмэрилэгтүрэндэ худалдаха жэтүсэб болзорһоонь дүүргэжэ, ажэлай ехэ туйлаба.

ажахы жэлэй эхинһээ тоһоной заводто бү-6019 центнер сагаан тушаагаад, түсэбөөр ха19 центнерээр Эхэ орондоо үгэбэ.

аг доторoo үнинэй мэболоһон бэрхэ һаали коммунистка Мария овна Катина социалис сөөндэ эрхимлэжэ ябаЭнэ һаалишан совхоз эгээл ехэ үрэ дүн гэхэ гү, али үнгэр10 һарада үнеэн бүриндa зэргээр 2109 кигм һү һаагаа. Тэрээнсуг ажалладаг нүхэдынь рина Акбашева, Александра Садовская гэгшэд мүн лэ социалис уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

Совхоз соогоо Ашангын һү һаалиин фермэ жэлэй үнгэрһэн кварталнуудта ходо мүрысөөндэ илажа гарадаг байгаа.

Тиихэдэ ажахын нэгэдэхи отделениин һаалиин фермэдэ Альбина Корнилова түрүүлнэ. Тиигэжэ фермэ бүхэндэ ажалай түрүүшүүлэй эрхим үрэ дүн туйлаһанай ашаар совхоздо һү һаали саг үргэлжэ дээшэлнэ.

«Георгиевский» совхозой һаалишад ажалайнгаа эршэ улам шангадхажа, арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлые эрхим дүнгүүдтэй түгэсхэхөөр зоригжонхой.

Б. ЛАЙДАПОВ.

Хориин аймаг.

РОЛДОСОҺОО ХИТЭЙ

ентина Васильевна Фежэлэйнгээ даабари октябриин 6-да дүүрэн баяр баясхаланта Улаан-Үдын сэмкомбинадай хүдэлмэридунда тон лэ түргэтарашаба. Сахилгаан ан гаргагдаба. Сэмбэ Валентина Васильэлэй дүүрэтэр үшөө н метр сэмбэ нэхэсоциалис уялга абажа, хүдэлдэг хүдэлмэригадаа бүри баясуулэ нэхэдэг цехэй бэрхүдэлмэришэд Е. И. нова, А. Г. Викторо- эд арбадахи табан түрүүшын жэлэй даа болзорһоонь хоёр һа- урид дүүргэһэн юм. Цехэймнай 25 сэмбэ эд мүнөө 1977 оной эр продукци гаргажа гээд тус цехэй ахаэкономист Г. А. Сурнко- ртайгаар хэлэжэ бай-

н-Үдын сэмбын комн хүдэлмэришэд артабан жэлэй түрүүжэлдэ дэлгэрһэн социамүрысөөндэ эдэбхитэйхабаадалсажа, һайн шапродукци ехээр гар- Эдэнэр байгша оной н квартал соо дэлсоциалис мүрысөөндэ СССР-эй хүнгэн ленностиин дамжуулһаан тугаар шагнагдаа. түмэн хүдэлмэришэлдосотой бэрхээр хүбайһан, туйлаһан аммa улам арьбадхаха шэбшэжэ ябадаг дээЭнэ бүхы амжалтануудаа гэжэ хэлэхээр Тус комбинадай утадэг цехэй 33 хүдэлд, сэмбэ нэхэдэг це5 хүдэлмэришэд аяар р урид жэлэйнгээ дүүргэһэн тухай элидбайна ха юм. Үдэр хонгэрхэ тума жэлэйндаабари болзорһоонь дүүргэгшэдэй тоо улам

Комбинадаймнай залуу эришэн В. И. Гаврибадахи табан жэлэй 3 жэл 8 һарын турдүүргэхэ гэһэн үүсхэл бэлэй. Энэ үүсхэлыхүдэлмэришэднай һайдэмжэжэ, социалис мүулам эдэбхитэйгээр хабаадалсана үндэр бүтээсэ туйлана,— гэжэ сэмбэ нэхэдэг цехэй начальник Петр Михайлович Х...стунов хэлэнэ.

Сэмбэ нэхэдэг цехэй коллектив комбинадай эгээл ехэ, түрүү коллективэй нэгэниинь мүн болоно. Ажал хэрэгээ мэдэдэг, бэрхэ хүдэлмэришэд эндэ олон. Ашa үрэ ехэтэй түрүү онол аргануудые эдэнэр шадамар бэрхээр хэрэглэжэ, сэмбэ эрхим шанартайгаар, ехээр гаргана.

Жэшээлхэдэ, В. В. Федосеева, А. И. Гриф, Е. И. Емельянова гэгшэд хори хорин жэл энэ ажалдаа хүдэлнэ. Эдэнэр сэмбэ нэхэхэ «нюусануудые» сүм мэдэдэг юм. Цех соо ехэ шингтэй гү, али үлүү халуун болоходо утаһан таһардаг, ажал һаатадаг гээшэ. Сэмбэ нэхэгшэд Александра Гриф, Елена Емельянова гэгшэд ажалаа эхилхэһээ урид цех соохи агаарай халуун, хүйтэниие, шингтэйе хэмжэдэг приборнуудые һайса шалгадаг, дутагдалтай һаань сэбэр агаар оруулдаг байха юм.

Сэмбэ нэхэдэг цех соо СТБ-5 түхэлэй станогууд тодхогдонхой. Энэ оньһон түхеэрэлгэнүүдые һайнаар хүдэлгэжэ шадаһан, ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандаһан, арга боломжонуудаа хүсэд һайнаар хэрэглэжэ шадаһан хүдэлмэришэд олоной дундаһаа шалгарна ха юм.

Түрүү хүдэлмэришэд Е. И. Емельянова арба һарын даабариһаа гадуур 2800 метр, А. И. Гриф 2100 метр, В. Горбунова 3000 метр бүд нэхэжэ гаргаһан алдартай. Эдэнэр бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар, бусаалтагүйгөөр гаргадаг заншалтай. Сэмбэ нэхэдэг цехэй булта хүдэлмэришэд арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ иимэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр ажаллажа байна. Энэ коллектив арба һарын даабариһаа гадуур 35 мянган метр бүд нэхэжэ гаргаа. Жэлэй дүүрэтэр үшөө һайнаар хүдэлжэ, һайн шанартай продукци ехээр гаргаха гэһэн зорилготойгоор дундаа мүрысэн хүдэлжэ байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЕЗДДЭ БААДАНА

ай уран зураашадай ажал совет орон доэр сэгнэлтэдэ хүртэнэ. бүтээлнүүд хилын эмхидхэгдэһэн вытэ табигдаһан Жэшээлхэдэ, Солбон й зураһан поэт НиДамдиновай портрет н Федеративна Ресэльгээгдэһэн, Дашаров, Александра Са Геннадий Васильев бүтээлнүүд Монголой Республикада һайн. Бусад зураашад мүн лэ амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ.

ХОТО, ХҮДӨӨГЭЙ ҺОНИН

Москвада боложо байгаа РСФСР-эй уран зураашадай съезддэ РСФСР-эй арадай уран зурааша Л. И. Тимин, РСФСР-эй габьяата уран зураашад Д-Н. Д. Дугаров, А. Н. Сахаровская, БурАССР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша С. Р. Ринчино, республикын шангай лауреат А. В. Казанский хабаадана.

Манай корр.

ҮНДЭР АЙЛШАНАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВ БЕЛГРАД ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев, СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ нүхэр И. Броз Титын уряалаар хани еһоной албачай хэрэгээр ноябриин 15-да Белград ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша К. В. Русаков, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариин туһалагша А. М. Александров, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. Н. Родионов, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, ТАСС-ай генеральна директор Л. М. Замятин гэгшэд нүхэр Л. И. Брежневтэй хамта Белград ерэлсээ.

СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарь С. Доланц, СФРЮ-һээ СССР-тэ байдаг элшэн сайд, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн И. Смоле, мүн КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-һээ СФРЮ-дэ байдаг элшэн сайд В. И. Степаков СССР-эй ба СФРЮ-гэй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэһэн «Белград» гэжэ аэродром дээрэ бууһан самолёдой гэшхүүрэй дэргэдэ нүхэр Л. И. Брежневые, тэрээнтэй хамта ерэһэн хүнүүдые угтаба.

Нүхэр Л. И. Брежнев, тэрээнтэй хамта ерэһэн хүнүүд хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэн, аэродром дээрэһээ город тээшэ ошобо. СССР-эй ба СФРЮ-гэй гүрэнэй тугуудаар, «Айлшалан буугыт, хүндэтэ нүхэр Леонид Ильич Брежнев!», «СФРЮ-гэй ба СССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон мандаха болтогой!», «Айлшалан буугыт, хүндэтэ совет ханинар!» гэһэн транспарантнуудаар шэмэглэгдэһэн Белградай үйлсэ гудамжануудта, талмайнуудта Югославиин ниислэл хотын хүн зон гаража, нүхэр Л. И. Брежневые халуунаар амаршалаа.

СФРЮ-дэ баталагдан абтаһан протоколой үндэһөөр Сагаан ордоной урда талада нүхэр Л. И. Брежневые угталгын баяр ёһолол болобо. СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретариие үнэн зүрхэнһөө амаршалба. СФРЮ-гэй Президиумэй гэшүүн, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Э. Кардель, СФРЮ-гэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн В. Жаркович, Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй Түрүүлэгшэ, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Д. Биедич, Союзна Гүйсэдхэхэ вечэй Түрүүлэгшын орлогшо, гадаадын хэрэгүүдэй талаар союзна секретарь, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн М. Минич тэрээнтэй хамта угталсаһан байна.

СССР-эй ба СФРЮ-гэй Гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө, 21 дахин буудалгаар хүндэлэлэй салют үгтөө. Нүхэд Л. И. Брежнев, И. Броз Тито хүндэлэлэй харуулай урдуур ябажа мэндэшэлээдэбэ. Пионернүүд нүхэд Л. И. Брежневтэ, И. Броз Титодэ баглаа сэсэгүүдые барюулаа.

Угталгын үедэ байһан Югославиин партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшадтай: СФРЮ-гэй Скупщинын Түрүүлэгшэ, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн К. Глигоровтэй, Югославиин Ажалша арадай Социалис союзай союзна конференциин Түрүүлэгшэ, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Д. Петровичтэй, Югославиин Профсоюзуудай Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн М. Шпилягтай, Сербиин Социалис Республикын Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Марковичтай, Сербиин Коммунистнуудай Союзай ЦК-гай Түрүүлэгшэ, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн Т. Влашкаличтай, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй секретарьнар Ю. Биличтэй, А. Грличковтэй, В. Срзентичтэй, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гүйсэдхэхэ комитедэй гэшүүн Д. Видичтэй, арадай оборонын талаар союзна секретарь, СКЮ-гэй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, армиин генерал Н. Любичичтэй, Сербиин Социалис Республикын Скупщинын Түрүүлэгшэ Ж. Василевичтэй, Югославиин партийна, гүрэнэй ба ниитын бусад ажал ябуулагшадтай нүхэр И. Броз Тито нүхэр Л. И. Брежневые танилсуулба.

Нүхэд Л. И. Брежневэй, И. Броз Титын хоорондо Сагаан ордон соо хөөрэлдөөн болобо. Удаань эдэнэр совет хүндэтэ айлшанай байха резиденци худар ошоо.

(ТАСС).

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев ноябриин 15-да Белград ерэбэ.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уулзалгын үедэ.
Фототелеграфаар абтаба.

СҮЛӨӨГЭЙ ОРДЕН НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ БАРЮУЛАГДАА

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ, Югославиин маршал И. Броз Тито СФРЮ-гэй сэрэгэй дээдэ шагнал — Сүлөөгэй орденые КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, Советскэ Союзай маршал Л. И. Брежневтэ ноябриин 15-най үдэр барюулаа.

Нүхэд И. Броз Тито, Л. И. Брежнев үгэнүүдые хэлээ.

Нүхэр И. Броз ТИТЫН хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Манай хамтын дайсан — фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ Танай габьяатай байһанай түлөө, Танай далатай боложо байһантай дашарамдуулан, Югославиин сэрэгэй шагнал — Сүлөөгэй орден Танда барюулха аятай зохид уялга намда тудаба.

Эб найрамдалай ба арадуудай, гүрэнүүдэй хоорондохи бүхы талын бүтэмжэтэй харилсаа холбооной түлөө тэмсэлдэ, Танай гаргаһан хүсэлэл оролдолгонуудые, илангаяа Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай холбоо барисаае хүгжөөлгэдэ, хани барисаае бэхижүүлгэдэ Танай оруулһан хубитые Югославиин арадууд үндэрөөр сэгнэдэг.

Хүн түрэлтэндэ тохёолдоһон эгээл хүшэр бэрхэшээлтэй туршалгануудай үедэхи фашизмда эсэргүү тэмсэлдэ Советскэ Союзай арадууд эгээн ехэ хохидолдо ороһон, манай хамтын дайсаниие илаха хэрэгтэ шиидхэхы хубитаяа оруулһан юм. Совет арадай энэ баатаршалгата тэмсэлэй үедэ Та, нүхэр Брежнев, Улаан Армиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн байһан хадаа эрэлхэг зоригой, үнэн сэхэ ябадалай үльгэр жэшээ харуулһан, фашис булимтарагшадта эсэргүү тэмсэлдэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байгаат.

Советскэ Союзай Коммунис парти ба совет арадые толгойлжо байхадаа, Совет Социалис Республикануудай Союзай али бүхы талаараа һалбаран хүгжэхын тула бүхы хүсэ шадалаа, ухаан бодолоо элсүүлэн зорюулжа байһанайтнай түлөө Танине, нүхэр Брежнев, Югославиин арадууд элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ сэгэнэ.

Уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ Танай элитэ ехэ үүргэ дүүргэжэ байһыеткай бидэ мүн лэ һайн мэдэнэбди. Эб найрамдал ба уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхын тула эршэ хүсөө гамнадаггүй хүн, эрхэтэн гэжэ манай хүн зон Танине мэдэдэг юм. Энээнһээ уламжалан, Та бүхы дэлхэй дээрэ ехэ нэрэ хүндэтэй болоот, мэдэрэгдээт.

Мэдээжэ гол ёһонуудаар хүгжэһэнэй ашаар СФРЮ-гэй ба СССР-эн, СКЮ-гэй ба КПСС-эй хоорондохи холбоо барисаан мүнөө тон һайн, хүгжэнги, али алиндаа ашатай туһатай байна. Манай харилсаае тодорхойлһой, мүнөөшье тодорхойлжо байһан үгэеэ ойлголсолгын, үнэн сэхэ байлгын оршон байдал тогтоолгодо Танай оруулһан хубитые илангаяа үндэрөөр сэгнэдэгбди гэжэ энэ ушартай дашарамдуулан, нүхэр Брежнев, тэмдэглэхые хүсэнэб.

Хүндэтэ нүхэр Брежнев! Үндэр дээдэ энэ хайра шагнал Танда барюулхадаа, би, миниин нүхэд Танине эгээл халуун дулаанаар амаршалнабди, танай жабхалан һайхан ба агуу ехэ социалис ороной аша туһада, эб найрамдалай ба бүхы дэлхэй дээрэ социализм байгуулгын, манай арадуудай болон оронуудай хоорондохи хани харилсаае саашаданъ хүгжөөлгын аша туһада элүүр энхэ ябахыетнай. Танай харюусалгатай ажал ябуулгадаа амжалтануудые туйлахыетнай хүсэнэбди.

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Тито!

Хүндэтэ югослав ханинар!

Югославиин Социалис Федеративна Республикын сэрэгэй дээдэ шагналые — Сүлөөгэй орденые гүн ехэ баясхалангай мэдэрэлтэйгээр абабаб, миниин нэрэ дээрэ хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүдэйнь түлөө нүхэр Титодэ баяр хүргэнэб. Фашизмда эсэргүү тэмсэлэй һүрөөтэ шэрүүн жэлнүүд энэ сэдьхэл доһолгомо үеэр намда элеэр һанагдаба. Хүсэтэй, аюултай дайсантай тулалдаһан тэрэ хэсүү шанга байлдаануудай үедэ манай оронуудай арадууд антигитлеровскэ коалицида хабаадагшадтай хамта өөһэдынгөө сүлөөтэ байдалай, Европын сүлөөтэ байдалай хүн түрэлтэнэй сүлөөтэ байдалай түлөө баатар, габьяатайгаар дайлалдаа бэлэй.

Ужицка республика гээшэ юуб, Неретва, Сутеска, Козара гэдэгүүд ямар ушартайб гэжэ совет хүнүүд һайн һанажа, мэдэжэ байна. Мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша нүхэр Иосип Броз Титын толгойлһон Югославиин Коммунис парти эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү тэмсэлдэ арад зоноо жагсаан бодхоогоо һааб даа. Югославиин бүхы газар дайда байлдаанай гуламта болоод, олон жэлэй туршада замхангүй ноержэ үргэлжэлһэн байгаа. Ухэдхэн ҮнагШадай орондо шэнэ баатарнууд жагсан бододог байһан. Тэрэ үеын тулалдаануудай гал дүлэтэ гуламта соо Социалис Югославиин дайшалхы шалгалта гараһан юм.

Гэхэ зуура, ондоо юумэн тухай хэлэхые мүн лэ хүсэнэб. Нүхэдүүд, танай тэмсэл национальнаһаа гадна, мүн интернациональна ехэ удха шанартай байгаа.

Манай ороной, удаа тээнь Европын газар дайда дээрэ орьёлһон асари ехэ тулалдаануудай үедэ, фашис булимтарагшадые хүсэд бүрин бута сохилгоор дүүрэһэн тулалдаануудай үедэ тэрэтнай бидэндэ, совет хүнүүдтэ элитэ ехэ дэмжэлгэ болоо бэлэй.

Москвагай оршондо, Волго шадар, Курска дүхэригтэ дайсаниие тэһэ нэрьеһэн сохилгонууд булимтарагшадта нэгэшье үдэр амар заяа үзүүлээгүй югослав сэрэгшэдэй шэн габьяата ябуулгануудтайнь нэгэдэн ниилэдэг байгаа. Гушан хоёр жэлэй урда Белградтахи алдарта байлдаанда югослав ба совет сэрэгшэд ээм эмээ ниилүүлэн ябажа, фашистнуудан шэбээ бэхилэлгэнүүдтэ добтолон, дайсанда мэдэлээ үгөөгүй танай ниислэлые сүлөөлһэниинь гайхамшаг ушар удхатай бэшэ аал.

Дайнай һургаал — уялгата һургаал болоно. Энэ хадаа үнгэрһэн сагай аюулта ушаралай дабтагдахагүйн түлөө, манай замби түбиин амгалан огторгойе дэлхэйн шэнэ түймэрэй бүрхөөхэгүйн түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа гамнадаггүй байхаар бидэниие һургана. Гэхэтэй хамта найдамтай, бата бэхи эб найрамдалай түлөө агуу ехэ тэмсэлдэ Советскэ Союзай ба Югославиин мүнөө гар гарһаа барилсан хамта ябана байһаниинь бидэниие баярлуулна.

Манай оронуудай арадуудай хани барисаае сэгнэхэ, үнэтэйдэ тоолохыемнай үнгэрэгшэ арбаад жэлнүүд бидэниие бүрин дүүрэн һургаа. Марксистско-ленинскэ суртал һургаалаар зоригжоһон манай партинуудай, оронуудай, арадуудай социалис, коммунис байгуулалтын түүхэтэ зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ нягта харилсаа холбоотойгоор хабаадажа байһандань бидэнэр — коммунистнууд сэдьхэлээ ехээр ханананабди.

Бүрин сүлөөтэ манай оронууд бэеэ даагаад, сүлөөтэйгөөр хүгжэхэ арад бүхэнэй, орон бүхэнэй эрхын түлөө сэхэ шууд тэмсэнэ, уласхоорондын харилсаае тэгшэ эрхэтэйгээр, тааруу зүбөөр шэнэдхэн хубилгаха оролдолго гаргана. Гитлеровскэ эрэлхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүү хүндэ хүшэр тэмсэлэй үедэ бидэниие зоригжуулһан интернационалис суртал һургаалда үнэн байгаабди, байхашьебди гэжэ хэлэхэ бүхы үндэһэ баримта бидэндэ бии.

Дэлхэйн байдал хубилна, түргөөр хубилна. Гэхэ зуура, социализм ба коммунизм байгуулжа байгаа арадуудай хани барисаан, хани ёһоной харилсан туһалалсалга мэтын иимэ шухала ойлгомжонууд хубилхагүйһөө гадна, шэнэ бүри ехэ удха шанартай болоно. Советскэ Союзай ба Югославиин арадуудые үни холоһоо хойшо түрэл садан болгоһон аха дүүгэй һабагша холбоонуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ таанадтай хамта, хүндэтэ нүхэдүүд, урагшаа алхам алхамаар дабшаха гэжэ шиидэнхэйбди.

Манай оронуудай арадуудай аха дүүгэй холбоон ба хани барисаан саашадаа улам бэхижэг, һалбаран мандаг лэ!

Совет болон югослав коммунистнуудай интернациональна ёһоор һаналаа нэгэдэлгэ улам бэхижэг лэ!

Хүндэтэ ханинар, таанарта үшөө дахин үнэн зүрхэнэй баяр хүргэнэб гэбэ.

Леонид Ильич Брежнев мэдээжэ совет уран зурааша Илья Глазуновой зураһан өөрынгөө портредые нүхэр Иосип Броз Титодэ бэлэглэбэ.

* * *

Нүхэд И. Броз Титын, Л. И. Брежневэй хэлэһэн үгэнүүд удаан альга ташалгануудаар угтагдаа.

Сүлөөгэй орденые нүхэр Л. И. Брежневтэ барюулхэ үедэ байлсаһан югослав ба совет партийна, гүрэнэй ажал ябуулагшад СФРЮ-гэй сэрэгэй дээдэ шагналда хүртэһэнтэйнь дашарамдуулан, Леонид Ильич Брежневые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, бүхы дэлхэй дээрэхи амгалан байдал бэхижүүлгын аша туһада, хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүйн — коммунизмын аша туһада саашадаа үрэ түгэсөөр ажаллахыень тэрээндэ хүсэбэ.

(ТАСС).

ҮНДЭР АЙЛШАНАЙ ХҮНДЭЛЭЛДЭ

СФРЮ-гэй Президент, СКЮ-гэй Түрүүлэгшэ И. Броз Тито ноябриин 15-да Союзна гүйсэдхэхы вечын байшан соо КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй хүндэлэлдэ сайлалга хэбэ.

Нүхэд Л. И. Брежневтэй, И. Броз Титотэй хамта тэдэниие үдэшэлсэжэ ябаhан албан тушаалтад, Югославиин партийна ба гүрэнэй ажал ябуулагшад тэндэ байлсаба.

Сайлалгын үедэ нүхэд И. Броз Тито Л. И. Брежнев хоёр үгэ хэлээ. Тэдэнэй хэлэhэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар шагнагдаhан, нэгэнтэ бэшэ альга ташалган болоhон байна.

Нүхэр И. Броз ТИТЫН хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Брежнев!

Энэ ушараар дашарамдуулан, эндэ байгшад бүгэдын үмэнэhөө, минии хүтэлбэрилдэг хүдэлмэрилэгшэдэй мэнэhөө, өөрынгөө зүгhөө Танине үнэн зүрхэнhөө амаршалхыемни зүбшөөгыт. Манай орондо аятай hайнаар ябажа бусахыень. хүндэтэйгөөр айлшалхыень бүхы айлшадтаа үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб.

Манай хоёр ороной харилсаан тухай, дэлхэй дээрэхи политическэ ба экономическа байдал тухай, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи харилсаанай хүгжэлтэ тухай hанал бодолнуудаа мэдэлсэхэ арга боломжын дахинаа манда олдоhондонь би сэдьхэлээ ехээр ханахай байнаб.

Танай ороной хүгжэлтые ехээр hонирхон хаража байдагбди. Социализм байгуулгын хэрэгтэ Танай түйлаhан амжалтанууд. Советскэ Союзай арадуудай зол жаргалтай hайн hайхан байдал бидэниие баясуулна.

Бидэ Югославидаа бүхы hалбаринуудай талаар баhал ехэ үрэ дүнгүүдые түйлаабди. Югославиин Коммунистнуудай Союзай X съездын шиидхэбэринүүдые, СФРЮ-гэй шэнэ Конституциие бодото дээрэнь бэелүүлхэ зорилгоор үргэн ехэ ажал ябуулга мүнөө эрхилжэ байнхайбди. Экономическа хүгжэлтын тон шухала олохон асуудалнуудые шиидхээбди, социалис захиргаанай материальна үндэhэ hуурине нилээд бэхижүүлээбди. Манай ажалшадай байдал саг үргэлжэ hайжарна. СФРЮ-гэй Скупщинын ойрын үдэрнүүдтэ баталхаяа байhан, нэгэдхэмэл ажал тухай хуули манай ниитын-экономическа байгуулалтын хүгжэлтэдэхи ехэ алхам болоно.

Югославиин Коммунистнуудай Союз — манай ороной хүдэлмэришэн ангиин ба ажалшадай манлай — социалис өөрын захиргаанай гол хүгжөөгшэ ба залан жолоодогшо хүсэн болоод, улам ехээр бэхижэжэ, хүгжэжэ байна. СКЮ хадаа манай арадуудай ба арад үндэhэтэй нэгэдэлэй, тэгшэ эрхын hэлгэшэгүй нүхэсэл, манай социалис өөрын захиргаата хани холбооной тогтуурита бата байлгын нүхэсэл болон улам саашадаа батажажа байнхай.

Нүхэр Брежнев!

Манай социалис хоёр ороной хоорондо экономическа, политическэ, научна, соёлой ба бусад hалбаринуудай талаар түгэс бүрин, үрэ ехэтэй харилсаа холбоон олон жэлэй туршада амжалтатайгаар хүгжэжэ байдаг. Харилсаа холбоогоо улам үргэдхэжэ, шухала бүхы асуудалнуудые тодорхой ба үнэн сэхээр зүбшэн хэлсэжэ, үргэлжэлhөөр байhан СКЮ ба КПСС дурсагдаhан харилсаа холбоондо горитой туhа хүргөө. Хоорондын харилсаа холбоогоо hайнаар хүгжөөхэ хэрэгтэ Танай өөрынтнай оруулhан хубитые илангаяа үндэрөөр сэгнэнэбди. Энэ ушараар дашарамдуулан, иигэжэ тусхайлан тэмдэглэхые хүсэнэб: Советскэ Союзтай хани ёhоной, түгэс бүрин, тогтууритай бата харилсаа хүгжөөхые Югославиин арадууд ба хүтэлбэрилэгшэд үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ. Та, нүхэр Брежнев, минии hанал бодолые дэмжэхэ гээд, тиихэ hайн арга нүхэсэлнүүд бии гээд этигэнэб.

Югослав-совет хүгжэлтэ түгэс, тогтууритай бата харилсаан манай хоёр ороной арадуудта шухала байхаhаа гадна, бүри ехэ удха шанартай. Иимэ харилсаан амгалан байдалай түлөө тэмсэлдэ, эб зетэйгээр зэргэ оршолгодо, ниитын хүгжэлтэ ба социализмда бодото хубитаяа оруулна. Манай мүнөөнэйшье уулзалга харилсаа холбооноймнай бүри удха түгэс, харилсаанаймнай бүри бата бэхи болохын тула зорюулагдаhан хамтын хүсэлэлгын саашанхи алхам зайлашагүй болохо байха.

Хамтадаа hайшаан абаhан гол ёhонуудаа — бэеэ дааhан, бүрин сүлөөтэ байдал, тэгшэ эрхэ, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадалые али али талаhаа хүндэлэлгэ дотоодын хүгжэлтынгөө замуудай өөрсэ талые, манай оронуудай ба партинуудай уласхоорондын байдалай онсо илгаануудые хүндэлэлгэ хадаа манай харилсаа холбооной хүгжэжэ байгаа бата ба эбдэршэгүй үндэhэ hуурinь болоно. Эдэ гол ёhонууд 1955, 1956 онуудай Белградска декларации ба Московско мэдүүлгэ дотор, 1971 оной мэдүүлгэ югослав-совет бусад хамтын документнүүд дотор найруулагданхай.

Эдэ документнүүдэй шухала удха шанарынь бодото байдалаар баталгдан гэршэлэгдээ. Эдэниие сэхэ шууд бэелүүлгэ манай хоёр ороной хоорондын түгэс харилсаа холбооe амжалтатайгаар хүгжөөхэ, манай үгээ ойлголсолгын ба этигэлсэлгын эрхим найдабари болоно гэжэ би ехээр этигэнэб.

Нүхэдүүд!

Эб найдамдалай, сүлөөтэ, бэеэ даахан байдалай оршон байдалда ажаhууха, өөhэдынгөө национальна баялигуудые, сүлөөтэ ажалай үрэ дүнгүүдые өөhэдөө ашаглаха, гадаадаhаа хамааралгагүйгөөр өөhэдынгөө hайн hайхан ерээдүйн байдалые зохёон байгуулха гэhэн арадуудай хэлбэришэгүй эрмэлзэл — мүнөө сагай уласхоорондын харилсаанай онсо гол жэншэнь болоно. Эдэниие Азиин ба Африкын арадуудай түүхэтэ илалтанууд, түрүү хараа бодолтой олониитын хүдэлөөнүүд, дэлхэйн элдэб районуудтахи демократическа хүсэнүүдэй ба хараа шэглэлнүүдэй бэхижэлгэ гэршэлнэ. Социализм гээшэ мүнөө уласхоорондын байдалай бүхы асуудалнуудта түгэс хүсэтэйгөөр нүлөөлдэг дэлхэйн хүдэлөөн болоно.

Уласхоорондын шахардуу байдалые hулаpуулгын хүдэлөөн дэлхэйдэхи тиимэ хүгжэлтын шухала хубинь болоно. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөн юу харуулааб гэхэдэ, уласхоорондын түбэгтэй асуудалнуудай хөөрэлдөөнүүдэй үндэhөөр лэ, гүрэнүүдэй хоорондын амгалан ёhоной, тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбооe хүгжэлгын гүримаар лэ шиидхэглэжэ болохо байhыень элирхэйлэн харуулаа. Мүнөө сагай дэлхэйдэ ондоо зам байхагүй.

Мүнөө сагай уласхоорондын оршон байдал бидэнэй сэдьхэл бодолые ханаажа үшөө шадахаар бэшэ байна. Бүхы арадуудта амгалан байдал, сүлөөтэ, нэрэ түрэдэ хүрэмэ ажабайдал хангахын тула ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй. Юундэб гэхэдэ, шахардуу байдалые hулаpуулгын мүнөөнэй ушар байдалдашье бусадай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаардаг, хүсэ хэрэглэлгын политика баримталдаг ябадал болюулагданагүй, зүришэлдөөнүүдэй шэнэ гуламтанууд бии болгогдоно, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал, империализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын ба эзэрхэн зонхилолгын хүсэнүүдэй хашалга улам hүжэрөөгдэнэ, сүлөөтэйгөөр, бэеэ даагаад хүгжэхэ гэhэн арадуудай эрмэлзэлдэ эсэргүү ябуулганууд зогсоогдоногүй.

Эдэ бүгэдэ хадаа бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай ба аюулгүй байдалай хэрэгтэ ехэ аюул ушаруулна. Иимэ ушар байдалда уласхоорондын бүхы хани холбооной ябуулганууд уласхоорондын харилсаандахи шахардуу байдалай ба зуришэлдөөн хёмороонуудай шалтагаанууд болоhон асуудалнуудые тааруугаар, тогтууритайгаар шиидхэхын түлөө, уласхоорондын тэгшэ эрхэтэ экономическа ба политическэ харилсаанай түлөө тэмсэгшэ бүхы түрүү үзэл бодолтой, демократическа хүсэнүүдэй эдэбхитэй ябуулганууд имагта шухала байна. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхэ хэрэгтэхи ехэ үүргэ ба харюусалгые социалис оронууд, ямаршье бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй ба бусад эб найрамдалта оронууд, дэлхэйн бүхы түрүү үзэл бодолтой, демократическа хүсэнүүд дааха болоно.

Хельсинкидэхи зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые сэхэ шууд, хүсэд бүрин бэелүүлгые Югослави тон шухалада тоолоно. Эдэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын тула шухала бүхы юумэн үшөөл хэгдээгүй, энэнэй тулада зүблөөндэ хабаадагшад бүгэдын зүгhөө шэнэ хүсэлэлгэ оролдолго гаргаха, тодорхой хэмжээнүүдые абаха эрилтэ табигдана гээд тоолонобди. Ерэхэ жэлдэ эндэ, Белградта, болохо уулзалгын үеэр Хельсинкидэхи зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгын үрэ дүнгүүд ба тохёолдоhон бэрхэшээлнүүд зүбшэн хэлсэгдэхэ байха. Энэ ушар тус зүблөөнэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ нилээд ехэ туhа хүргэхэ, манай түби ба Дундада далайн оршондохи эб найрамдал, аюулгүй байдал ба тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбоо бэхижүүлхэ ябадалда туhа хүргэхэ байха гээд этигэнэбди. Гэхэ зуура, буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэ ябадал улам hүжэрөөгдэнэ, тиин бүхы арадуудта хүнлэ хохидол ушаруулжа байна.

Буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хураяха шэглэлтэй эрид хубилалта хэхэ хэрэгтэй. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организаци хадаа дэлхэйдэ хабаатай асуудалнуудые, тэрэ тоодо буу зэбсэгүүдые хураялгын асуудалые, шиидхэхэ ёhотой, ондоо юугээршье hэлгэшэгүй хуралдаан мүн гээд бидэ хододоо тоолодог байгаабди. Тиимэhээ буу зэбсэгүүдые хураялгын асуудал зүбшэн хэлсэхын тула ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сесси зарлалгые ехэ удха шанартайда тоолонобди.

Ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй хараа шэглэл хэлбэришэгүйгөөр баримталдаг социалис Югослави эдэ оронуудай Коломбодохи конференциин шиидхэбэринүүдые дүүргэлгэдэ тон эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэ оронууд эб найрамдалай, аюулгүй байдалай, национальна талаараа бэеэ даалгын түлөө, бүхы оронуудай ниитын сүлөөтэ хүгжэлтын түлөө, колониальна шэнэ түхэлэй колониальна ба бусад янзын зонхилолгоhоо арадуудые сүлөөрүүлхын түлөө, уласхоорондын политическэ ба экономическа харилсаае бүри демократическа болгохын түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ али болохоор туhалха гэжэ шиидэнхэй байhанаа нэгэ hаналтайгаар элирхэйлээ. Коломбодохи конференци мүнөө сагай дэлхэйн ехэ ехэ асуудалнуудые шиидхэлгэдэ бүтэмжэтэйгөөр хандан, ямаршье бүлэглэлдэ хандахагүй гэhэн хүдэлөөнэй үүргын, хүсэнэй ба нэгэдэлэй улам үргажа байhыень, уласхоорондын харилсаанай имагта шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ энэ хүдэлөөнэй бэеэ даахан, юугээршье hэлгэшэгүй нүхэсэл боложо байhыень эли тодоор харуулаа, дабтан баталаа.

Эб найрамдалай, аюулгүй байдалай ба уласхоорондын тэгшэ эрхэтэ харилсаа холбооной түлөө арадуудай тэмсэл ниитын түрүү үзэл бодолтой шэнэдхэлгэнүүдэй ба социализмын түлөө тэмсэлтэй таhаршагүй нягта холбоотой, мүнөө сагай уласхоорондын х...
социальна гүн ехэ ...
нуудаар, ангиин ...
нэбтэрэнхэй. Иимэ ...
байдалда револ...
партинуудай ба хүд...
дэй, тэрэшэлэн бүх...
ба демократическа ...
дэй харилсаа холб...
hаналаа нэгэдэлгын ...
дал улам ехэ удха ...
тай боложо байнхай.
хүсэнүүдэй хани хар...
бэеэ даалгын, тусгаа...
гын, тэгшэ эрхын, ...
дынгоо хэрэгүүдтэ ...
ралсахагүйн, өөрынг...
дэлмэришэн ангиин ...
дай үмэнэхи харю...
гол ёhонуудые үндэ...
гон тогтоогдожо бол...
hэн ойлгомжо улам ...
жа байна. Энээние ...
абан, бидэнэр ингэж...
нобди: Европын ...
ба хүдэлмэришэнэй ...
нуудай Берлиндэхи ...
ренци —урагшаа ...
горитой алхам боло...
тоолонобди. Энэ по...
скэ ехэ ябуулга Евр...
эб найрамдалай, ...
байдалай, харилсаа ...
ной ба ниитын хү...
хэрэгтэ, манай түби...
мунис ба хүдэлмэ...
партинуудай. бүхы ...
үзэл бодолтой, демо...
ска хүсэнүүдэй хоо...
харилсаае демократ...
ёhoор саашадань ...
хэрэгтэ шухала хуби...
лоо.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай хүндэтэ, айлшан нүхэр Бре...
элүүр энхын түлөө, ...
хүтэлбэрилдэг хүдэлм...
шэдэй элүүр энхын ...
совет арадай зол жа...
баян дэлгэр байдала...
лөө, Югославиин ба ...
скэ Союзай түгэлдэр...
барисаата харилсаа ...
ной түлөө. социал...
түлөө, бүхы дэлхэй ...
амгалан тайбан ба...
түлөө духаряа түгэс...
үргэхыемни зүбшөөгы...

(ТА...

Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэhэн үгэ

Хүндэтэ нүхэр Тито!
Хүндэтэ нүхэдүүд!

Социалис Югославиин ниислэл хотодо, герой-город Белградта намайе хүндэтэй hайханаар угтаhанайнь түлөө нэн түрүүн үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэхэ байнаб. Намайе уриhанайнь түлөө, мүн hайн hайхан сэдьхэлтэй, совет-югослав харилсаа холбооe бата найдамтайгаар хүгжөөхэ гүн гүнзэгы хүсэл эрмэлзэлтэй байhанаа элирхэйлжэ, мүнөөдэр хэлэhэн үгынь түлөө би нүхэр Титодэ баяр хүргэнэб.

Манай парти, бүхы совет арад бүри мүhэн иимэ хүсэл эрмэлзэлтэй юм. Югославитай тогтооhон хани барисаагаа улам бэхижүүлхэ гэhэн хараа шугам. танай мэдэжэ байhаар. КПСС-эй XXV съезд дээрэ батадхан харуулагдаа hэн, бидэ энэ хараа шугамые бодото хэрэг дээрэнь хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэбди.

Нүхэр Титотэй энээнэй урда тээ хэhэн уулзалгануудаа би эли тодоор hананаб, бидэ тэрээнтэй үнинэй hайн hайхан харилсаа байгууланхайбди. Белградта ба Москвада, Киевтэ ба бүри hаяшаг Берлиндэ уулзахадаа, бидэнэр зүбшэн хэлсэhэн асуудалнуудаараа болохотой hайн шиидхэбэри зайлашагүй абадаг байгаабди, бэе бэеэ хүндэлэлсэжэ байгаад, нүхэдэй ёhoор хөөрэлдөөнэй үедэ гараhан бүхы асуудалнуудаар hанамжануудаа hайнаар, ашаүрэтэйгөөр халан абалсадаг hэмди. Иимэ уулзалганууд манай партинуудай хоорондо бэе бэеэ ойлголсолгые үргэдхэхэ, элдэб янзын hалбаринуудаар совет-югослав харилсаа холбооe улам гүнзэгырүүлхэ хэрэгтэ туhална гэжэ хэлээ hаа. балай hайрхалта болохогүй гэжэ hананаб. Саашадаашье иимэ байха гэжэ би найданаб.

Совет-югослав хани барисаата холбооe хүгжөөн, улам саашаа дабшахын тулада бидэндэ даамай hайн үндэhэ hуури бии. Энэ үндэhэ hуурinь юуб гэхэдэ, харилсаа холбооной мүнөө үеын угаа hайн хэмжээн, элдэб hалбаринуудай талаар бэе бэетээ тааралдуулан, ажал хэрэгээ эрхилхэ дүй дүршэл, адли тэгшэ эрхэтэй байлгын ба бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй гэhэн гол ёhонуудые али алинаймнай баримталдаг ушар мүн болоно. Иимэ гол ёhонуудые баримталгаяа интернациональна ёhoор хандалгатай. хоёр ороной амин шухала аша туhые анхаралтайгаар хараада абалгатай тааралдуулдаг байнабди.

Советскэ Союзда ба Югославида социалис болон коммунис байгуулалтын тодорхой зорилгонуудые шиидхэхэ арга замууд хэдэ хэдэн талааараа ондо ондоо юм. Гэбэшье, хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай манлай болохо коммунис партиин түрүү үүргэ ба социалис демократиие хүгжөөлгэ, ажалшадай материальна болон оюун сэдьхэлэй эрилтэнүүдые хангалгын аша туhада ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ гэхэ мэтэ иимэ гол шухала асуудалнуудаар таанадшье, бидэшье марксизм-ленинизмын гол ёhонуудые эшэ үндэhэ болгон баримталнабди. Манай партинуудай, манай арадуудай улам бэхижэжэ байгаа хани барисаанай эшэ үндэhэниинь энэл болоно бшуу.

Манай хоёр ороной хоорондохи хани барисаата харилсаа холбоо хүгжөөхэ талаар бидэ горитой юумэ түйлаабди. Үнгэрhэн табан жэлэй турша соо совет-югослав эд бараанай эрьесын хэмжээн хоёр дахин ехэ болоо. Тэрэ хадаа зургаа миллиард доллартo хүрөө. Энэ хадаа бага бэшэ мүнгэн тээшэ. Харин hая эхилээд байhан табан жэлдэ манай эд бараанай эрьесэ дахинаа хоёр дахинhаа үлүүгээр ехэ болохо юм. Судна бүтээлгэ ба тоололгын машинануудые үйлэдбэрилгэ, автомобиль бүтээлгэ ба хүнгэн индустри, барилга ба хүдөө ажахы — Советскэ Союз ба Югославиин хоорондохи ашаүрэтэй холбоо барисаанай дүүрэн бэшэ ушар баримтанууд болоно бшуу. Иимэ холбоо барисаан хоёр талыншье, олон талыншье үндэhэ hуури дээрэ, Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй ажал ябуулгын хэмжээн соо байгуулагдадаг гэжэ тэмдэглэхэдэ баяртай зохид байна.

Мүнөөнэй дэлхэйн политикын гол шухала асуудалнуудаар Советскэ Союз Югослави хоёр адли, үгышье hаа, дүтэрхы хараа шугам баримталдаг юм. Манай орон аха дүү социалис гүрэнүүдтэй, Варшавска договороор нэгэдэhэн өөрынгөө союзнигуудтай нягтаар харилсажа байгаад, гүрэнүүдэй ниитын байгуулалтын илгаануудhаа дулдыдангүйгөөр бүхы гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ёhоной ухаансар харилсаануудые батадхахын тулада, эзэрхэг түримхэйшүүлые захадахын тулада, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые холо болгохын, дам саашадаа тэрэниие усадхахын тулада, арадуудай эрхэ сүлөөгэй ба бэеэ даанхай байдалай үнэн зүб хэрэгые дэмжэхын тулада али бүхы юумэ хэжэ байдаг. Социалис орон болохо Югослави хадаа ямаршье бүлэглэлдэ хамжадаггүй оронуудай хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Энэ хүдэлөөн эб найрамдал хамгаалхын, адли тэгшэ эрхэтэй эбэй ёhоной харилсаа холбоо хамгаалхын түлөө, империалис эзэрхэлгэдэ ба уласхоорондын ажал хэрэгүүдтэ үзэгдэдэг hэнгэргүй аашануудта эсэргүүсэн тэмсэдэг юм.

Социалис оронуудай болон ямаршье бүлэглэлдэ хамжадаггүй оронуудай хүдэлөөнэй хоорондохи харилсаа холбооe үргэдхэхэ гээшэ термоядерна дайнай аюулhаа, арадуудай хуби заяае өөрынгөө дуран соо зонхилхо, тэдээндэ өөрынгөө дура хүсэл баадхаха гэhэн империализмын hэдэлгэнүүдhээ хүн түрэлтэнэй үглөөдэрые абарха хэрэгтэ ашаг үрэтэйгөөр туhалха hэн гэжэ бидэ батаар этигэнэбди. Үйлэ хэрэгүүдэй иигэжэ хүгжэхэдэнь Югославишье бага бэшэ хубитаяа оруулжа шадаха ааб даа.

Тобшохоноор хэлэхэдэ, нүхэдүүд, совет-югослав харилсаа холбоон мүнөөшье али бүхы hалбаринуудай талаар hайнаар хүгжэнэ, саашадаа бүри hайнаар хүгжэхэ арга боломжотой. Энээниие имагтал амаршална болоно гэжэ hананаб.

Гэхэ зуура, зарим нэгэ баруун оронуудта hүүлэй үедэ бидэнэй тогтооhон hай hайхан харилсаануудые муушалдаг, эдэ харилсаанууд тушаа даншье hаа шал тэнэг худал хуурмаг үгэнүүдые тараадаг байха юм. Имэрхүү худал хуурмаг үгэнүүдые тараагшад Югославиие нэгэ тиимэхэн. улаахан малгайтай өөдэгүй үгытэй басаган шэнгеэр зураглан харуулхые, тиигээд аймшагтай арьяатан шоно — эзэрхэг түримхэй Советскэ Союз тэрэниие удаpa таhа татажа, залгихаяа hанана гэhэншүүгээр зураглан харуулхые hэлэнэ.

Эдэ худал хуурмаг үгэнүүдтэ юунинь диилэнэб — социалис гүрэнүүдэй хоорондо байгуулагдаhан харилсаануудай гол ёhонуудые оройдоошье ойлгодоггүй ябадал гү, али ямаршье худал хуурмаг юумые удаан саг соо нэтэрүүгээр дабтаа hаань, хүн зон тэрэниие «залгижархиха» аабза гэhэн убайгүй hанамжа диилэнэ гү, би мэдэнэгүйб.

Манай оронуудай дайсадай зэрюута бии болгоhон «асуудалые» хүсэд ойлгосотой болгохын тулада бидэнэй таанадтай эндэ хани ёhoор суглараад байhан ушарые hамбаашалжа, би иимэ юумэ хэлэхээ hанаа hэм:

Югославитай харилсаагаа тогтооходоо, Советскэ Союз бүрин адли эрхэтэй байлгын, бэе бэеэ хүндэлэлсэлгын, бэе бэедээ этигэлсэлгын, бэе бэеынгээ дотоодын хэрэгүүдтэ огто хамааралсахагүй гэhэн үндэhэ hуури дээрэ тэрээнтэй хани барисаата харилсаануудые улам бэхижүүлхэ,хүгжөөхэ гэhэн хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлтэй байдаг юм. Эдэ харилсаануудые манай хоёр ороной арадуудай аша туhада, манай ниитын хэрэгэй — эб найрамдалай ба социализмын хэрэгэй аша туhада хүгжөөхэ хүсэлэнтэйбди.

Югославитай байгуулhан манай харилсаан имагтал үгэ үгээ ойлголсолгын ба али алиндаа аша туhатай байлгын ойлгомжоор тодорхойлогдодоггүй ааб даа гэжэ нэмээн хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Үгы, Югославиин Социалис Федеративна республика тушаа манай хүсэл мэдэрэл ондоо, бүри шухала баримтануудта үндэhэлдэг юм. Энэмнай — манай арадуудай бэе бэедээ гүн гүнзэгыгөөр талархалгын ба хани барисаанай түүхэтэ, хэдэн зуугаад жэлэй ёhо заншалнууд мүн болоно. Энэмнай — фашизмда эсэргүү хамтаараа хэhэн баатарлиг тэмсэлэй үедэ улаан шуhаараа батадхаhан тэдэнэй дайшалхы аха дүүгэй ханисалга тухай дурасхаал мүн болоно.

Тиигээд эсэсэй эсэстэ — коммунистнууд байhан, социалис гүрэнэй гражданинууд байhан энэ манай интернационализм мүн болоно. Аха дүү бусад оронуудтал мэтэ, бидэ таанадтай нэгэн hаналтайбди, Югославиин Коммунистнуудай Союзые тойрон нягтаар жагсаhан, бата нэгэдэлтэй танай орон өөрынгөө арадай шэлэн абаhан социалис замаар бата найдамтайгаар, амжалтатайгаар урагшаа дабшаhай гэжэ үнэн сэдьхэлhээ хүсэнэбди. Шэнэ общество байгуулжа байhан арадуудта өөhэдынгөө арга боломжын хэмжээн соо бидэ нүхэдэй ёhоной туhаламжа хүргэхөөр бэлэмди. тиигээд өөрынгөө ээлжээндэ, бидэндэ хүргэгдэдэг туhаламжа болон дэмжэлгые үндэрөөр сэгнэдэгбди.

Интернационалистнууд байhан бидэнэр социалис байгуулалтадаа танай амжалтатай түйлалтануудаар үнэн сэдьхэлhээ баярланабди. Югославиин бүхы республикануудта — Босния ба Герцеговинада, Македонидо, Сербидэ Словенидэ, Хорвати ба Черногоридо hалбаран мандахыень хүсэнэбди. СКЮ-гэй X съездын шиидхэбэринүүдые бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхэдээ, бүрин амжалта түйлахыень бидэ Ю...
виин ажалшадта хүс...
Югославиин бүхы ар...
та зол жаргал эдлэхы...
сэнэбди!

Социалис Югос...
байгуулhан харилсаа...
манай хандадаг ханда...
ветскэ Союзай Ко...
партиин, манай гүр...
бүхы совет арадай ...
хандаса гол түлэб ...
даа, нүхэдүүд. Та...
байгуулhан иимэ х...
нуудаа бидэ улам бэ...
хэ, хүгжөөхэ хүсэлэнт...
ди. Хэрбээ энээн...
«эзэрхэг түримхэй ...
байгаа hаань, бидэ «...
түримхэйшүүл» боло...
забди. энээниие үнэн ...
мэдэрнэбди!

Совет-югослав хани...
саанай улам саашада...
жэхын түлөө энэ хүнд...
радханаб!

Югославиин ком...
нуудай элитэ ехэ хүт...
лэгшэ, Югославиин ...
лис Федеративна Ре...
кын Президент нүхэр ...
түлөө!

Советскэ Союзай ...
нис партиин ба Юго...
Коммунистнуудай ...
аха дүүгэй харилсаа ...
бэхижүүлхын түлөө!

Эб найрамдалай, де...
тиин, национальна бэ...
хай байдалай ба со...
мын хэрэгэй шэнэ ...
нуудай түлөө!

* * *

Хани халуун, хан...
саанай оршон байдал...
гэрhэн энэ сайлалга...
лээр Югославиин ...
рын мастернуудай ...
hан концерт болоо.

(ТА...

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВТЭ БЕЛГРАД ХОТЫН ДУРАСХААЛТА АЛТАН МЕДАЛЬ БАРЮУЛАГДАБА

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневтэ Белград хотын Дурасхаалта алтан медаль ноябриин 15-да баярай оршон байдалда барюулагдаба.

Энээнтэй дашарамдуулан, Белградай Скупщинын түрүүлэгшэ Ж. Ковачевич, Коммунистнуудай Союзай Белградай городской комитедэй секретарь Д. Глигориевич түрүүтэй Югославиин ниислэл хотын делегаци совет хүндэтэ айлшанай резиденцидэ ерэжэ, Белградай хүн зоной үмэнэhөө нүхэр Л. И. Брежневые үнэн зүрхэнhөө амаршалаа.

Богони болзороор манайда ерэhыетнай мэдэжэ байнабди гэжэ Ж. Ковачевич Леонид Ильич Брежневтэ хандан үгэ хэлэхэдээ тэмдэглэбэ. Гэбэшье Белградтай танилсахын, манай хотын үнэhэн тоборог болотороо hандарhанаа hэргээгдэhыень хаража этигэхын тула сүлөө саг олохо байхат. Манай хотые сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ Югославиин сэрэгшэд, Совет Армиин сэрэгшэд ами наhаяа үгэhэн байна.

Югославиин ниислэл хотын промышленна ба соёлой байгуулалта тухай, дэлхэйн бүхы хүнүүдтэй хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо бэхижүүлхые, Хельсинкиин уряа доро бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэхые белградайхидай эрмэлзэжэ байhан тухай Ж. Ковачевич хөөрөө.

Таниис, гүрэнэй элитэ ехэ ажал ябуулагшые, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэлшые, Белградта ажаhуугшад амаршалжа байhандаа урма баяртай гээд Ж. Ковачевич түгэсхэлдөө хэлэбэ.

Суглaрагшадай альга ташалга доро Белградай Скупщинын Түрүүлэгшэ хотын дурасхаалта алтан медалиие Леонид Ильич Брежневтэ барюулаа.

Нүхэр Л. И. Брежнев харюугай үгэ соогоо иигэжэ хэлэбэ:

— Арбан дүрбэн жэлэй урда тээ намда үндэр нэрэ хүндэ олгогдожо, Белград хотын хүндэтэ эрхэтэн гэhэн нэрэ зэргэ олгогдоод, зохихо диплом барюулагдаа hэн. Энэ нэрэ хүндые манай партинуудай ба оронуудай хоорондохи хани барисаанай хүгжэжэ байhанай тэмдэг гэжэ хүлеэн угтаад, тэрээндэ хүрэмэ байхые оролдоhон байгааб.

Мүнөө намда Танай ниислэл хотын хүндэтэ эрхэтэнэй алтан медаль барюулба. Тээд яахаб даа, юрэдөөл, танай hанамжаар, намда олгогдоhон этигэл найдабарие харюулhан болоно гээшэ хаб! hайнта даа.

Белградай хүндэлэлэй тэмдэгээр шагналгые совет-югославиин хани барисаае амжалтатайгаар хүгжөөлгын үшөө нэгэ гэршэ болоно гэжэ хүлеэн абанаб. Советскэ Союздаа бидэ энэ хани барисаае ехэ удха шанартай гэжэ тоолодогбди, манай оронуудай арадуудай эб найрамдалай ба социализмын хэрэгэй аша туhада энэ хани барисаанай жэлhээ жэлдэ улам гүнзэгы, бата бэхи болохын тула бүхы юумэ хэхэбди.

Үшөө дахин ехэ баяр баясхалан хүргэнэб, нүхэдүүд! Танай үзэсхэлэн hайхан хото городто, тэрэнэй бүхы хүн зондо hайнние, зол жаргал, бүхы ажал хэрэгүүдтээ амжалта түйлахыень хүсэнэб!

КПСС-эй ба СКЮ-гэй, СССР-эй ба СФРЮ-гэй арадуудай хоорондохи, Москва болон Белградай хоорондохи хани барисаанай hалбаран хүгжэлтын hүлдэ тэмдэг болгон, КПСС-эй ...
Генеральна секретарь ...
хаалта бэлэг — Кост...
урашуулай бүтээhэн ...
скэ Союзай Гүрэнэй ...
дүрэ зурагтай ваза ...
виин ниислэл хотодо ...

Дурасхаалта алтан ...
барюулалгын үедэ С...
ЦК-гай Президиумэй ...
хэхэ комитедэй секр...
Доланц. СФРЮ-hээ ...
та байдаг элшэн санд...
гэй ЦК-гай През...
гэшүүд. Югославиин ...
нүхэд, Белградта ер...
вет тусхай тушаалтад ...
саа.

(ТА...

ПРОЛЕТАРСКА hАНАЛАА НЭГЭДЭЛГЫН ЖАГСААЛ

ЛИССАБОН. (ТАСС). ПКП-гэй VIII съездын хүдэлмэреэ дүүргэhэнтэй дашарамдуулан, «Кампу Пекену» гэжэ стадион дээрэ олоной хабаадалгатай митинг болобо. Португалиин коммунистнуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, ПКП-гэй VIII съездын айлшадай, эдэнэй дунда КПСС-эй делегациин стадионой түбэй ложодо ерэжэ hуухадань, митингдэ хабаадагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

«КПСС, КПСС, КПСС!», «СССР, СССР, СССР!» гэhэн үреэлэй үгэнүүд стадион дээгүүр hүр жабхалантайгаар соносхобо. «КПСС-тэ алдар соло!», «ПКП-дэ алдар соло!» гэжэ ород, португальска хэлэнүүд дээрэ бэшээтэй плакадуудтай шарнууд өөдөө дэгдэнэ.

КПСС-эй делегациин толгойлогшо КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр Б. Н. Пономарев суглaрагшадта хандан, үгэ хэлэбэ. Совет коммунистнуудай үмэнэhөө, Советскэ Союзай бүхы ажалшадай үмэнэhөө тэрэ Португалиин ажалша арадай түлөөлэгшэдые, эдэнэй демократическа эмхинүүдые халуунаар амаршалба.

ПКП-гэй Генеральна секретарь Альваро Куньял митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, партиин саашанхи ажал ябуулгада ПКП-гэй съездын дүнгүүд ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ.

ЛИССАБОНДО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

ЛИССАБОН. (ТАСС). Португалиин Республикын президент Антониу Рамалью Эанеш КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилдэг комиссиин түрүүлэгшэ Б. Н. Пономаревтой уулзаба.

Халуун дулаан, хани барисаанай оршон байдалда үнгэрhэн хөөрэлдөөнэй үедэ совет-португалиин харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэhэн байна. Уласхоорондын шахардуу байдал hулаpуулгые үргэлжэлүүлэн бэхижүүлхэ гээшэ Советскэ Союзай, мүн Португалиин оролдожо байhан зорилго болоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

ВАРШАВСКА ДОГОВОРТО ХАБААТАЙ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ПОЛИТИЧЕСКЭ ЗҮБШЭЛЭЛГЫН КОМИТЕДЫЕ ЗАРЛАХА ТУХАЙ

Үгээ ойлголсоной үндэhөөр Варшавска договорто хабаатай гүрэнүүдэй Политическэ зүбшэлэлгын комитедэй ээлжээтэ зүблөөн 1976 оной ноябриин hүүл багта Бухарест хотодо үнгэргэгдэхэнь.

ПНР-эй ДЕЛЕГАЦИ ЭХЭ ОРОНДОО ОШОХОЁО МОРДОБО

МИНСК. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй уряалаар хани ёhоной албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байhан ПОРП-ын ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Эдвард Герек түрүүтэй ПНР-эй партийно-гүрэнэй делегаци Эхэ орондоо ошохоёо ноябриин 15-да мордобо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, Белоруссиин Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь П. М. Машеров, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих болон бусад тусхай тушаалтад ПНР-эй, СССР-эй, БССР-эй гүрэнэй тугуудаар шэмэглэгдэhэн Минскын аэропорт дээрэ аха дүү Польшын түлөөлэгшэдые үдэшэбэ.

Ажалшадые х...
хэрэгтэ Хурам...
райпогой хүдэлмэ...
шэд саг үргэлжэ е...
харал хандуулжа ...
даг. Холын гүүртэ...
мэнүүд дээрэ хү...
байгаа хүнүүдтэ ...
тэй эд бараа болон ...
зүйлнүүдые саг ...
хүргэхэ гээшэ ...
гэжэ эндэ хэлсэдэг.
толавкын жол...
Анатолий Гаври...
Кожевин ажал...
хангаха хэрэгтэ то...
оролдосотойгоор ...
даг. Тэрэ 13 точко...
гадаг байха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ...
Кожевин.

С. БАЛДУЕВА...

Байгал журнал

МАНАЙ АЙЛШАН

„БАЙГАЛ" ЖУРНАЛ 1977 ОНДО

...т уран зохёол... зураашад, компо... театрай, кино... идениин хүдэлмэ... —оюун бэлигээ, шадабаряа арад ...оммунизмын хэ... ...эулһан бүхы хү... ...гы баяр баяҫха... хүртэмөөр, — гэжэ ...тиин ЦК-гай Ге... секретарь нүхэр Брежнев түүхэтэ ...ёдахи съезд дээрэ ...лидхэл соогоо онсо ... бэлэй. — Манай интеллигенциин ...тэнэй улам най... ...р ажаллADAG, зо... болоҗо байһандань ...бди. Бодото оюун ...шэ шухаг дайрал... ...н Литература гү, ...ствын оюун бэ... ...хёол хадаа нацио... баялиг мүн. Уран ... үнгэ будагуудай ...наар шэмэглэһэн гоё һайхан дуу ... мүнөө үеын ху... зориг жуулдаг ба ...анартамнай манай ...ай. үе саг тухай, ...дьхэл хүдэлгэдэг ...уд болон бүтээл... тухай дамжуулна ... түүхэдэ, ма... ...нэй сагта, ерээ... ...най парти болон манай агууехэ Эхэ ...эрэдэ хүрэмэ шэ... ...нуудые байгуул... соёл культурын ябуулагшадта — пар... ...нууд болон пар... ...үүн бэшэ хүнүүдтэ

...тэнүүд дотор зо... ...алтай бүхы хү... ...най ленинскэ пар... ...гөө хэды гүнзэгы ...ал найдабари үзүү... байһаниинь эли ...гэршэлэн харуулаг... ... Манай респуб... уран зохёолшодой болон «Байгал» ... редколлегиин ...дэһэн суглаанууд партийна съездын ...инүүд али бүхы ... зүбшэн хэлсэгдэ... ...ха юм. Зохёохы интеллигенцидэ ...заабарииень хэрэг бэелүүлхэ талаар

годорхой хэмжээ ябуулганууд хараалагдаа бэлэй. Тиигэһэнэй ашаар республикымнай мэдээжэ зохёолшод Африкан Бальбуров, Цэрэн Галанов, Ким Балков болон бусад мүнөө саг үеын агууехэ барилга — Байгал-Амарай түмэр зам татагшад тухай шэнэ зохёолнуудые бэшэхээр шиидэнхэн. Тэдэнэр барилгын хэгдэжэ байһан манай республикын хойто зүгэй нютагуудаар ябажа, элдэб мэргэжэлтэй барилгашадтай, тоннель малтагшадтай, ашаа зөөгшэдтэй уулзажа хөөрэлдэнэд, ажал хэрэг, байра байдал тухайнь олон һонирхолтой зүйлнүүдые мэдэжэ абанад. Энэ барилгын ябасые харуулһан элдэб зохёолнуудые — тууҗа, очерк, шүлэгүүдые ерэхэ жэлдэ шадаал һаа, олоор, һайн шанартайгаар толилжо байха зорилго табинабди. Тэрээнтэй хамта БАМ-ай барилгашадтай саг үргэлжын холбоо барисаан тогтоогдожо байна. Республикымнай зохёолшодой өөһэдынгөө гар табижа бэлэглэһэн номуудһаа бүридэһэн багахан библиотекэ һая тэрээ руу ябуулагдаба.

Манай журналай редколлеги саашадаа хэблэхэ зүйлнүүдэйнгээ (түсэбые габихадаа, республикынгаа ажалшадай мүнөө үеын байдалые зураглан харуулһан зохёолнуудта түрүүшын һуури олгодог байһаниинь мэдээжэ лаб даа. Хүдөөгэй малшад тухай **Цыден-Жап Жимбеевэй** бэшэһэн «Урасхал» гэжэ романай түгэсхэлынь ерэхэ жэлэй нэгэдэхи номерто хэблэгдэхэ юм. Хүдэлмэришэн ангиин байдал тухай хурса зүриэлдөөтэй томохон захатыс — «Ехэ уг» гэжэ роман журналда гаргуулхаар уран зохёолшо **Доржи Эрдынеев** дурадхаад байна. Энэ зохёолой геройнуудынь мүнөөнэй дала гаран онуудта Буряадай ниислэл хотын томо заводуудай нэгэндэ ажаллажа байһан манай хүгжэнги социалис гүрэнэй эрхэтэд юм. Научно-техническэ дэбжэлтын үедэ үйлэдбэриие хүгжөөлгэ гансахан эрдэм ухаанай туйлалтануудые нэбтэрүүлгэһээ бэшэ, мүн баһа хүдэлмэришэдэй оюун сэдьхэлэй, арга шадабариин, мэргэжэлэй шанар шэнжэһээ сэхэ дулдыдадаг болоо. Булад шудхалгын цехэй үйлэдбэриие автомат аргаар хэдэг болоҗо, тэндэхи бүхы ажал хүдэлмэрием хүтэлхэ түсхай түхеэрэлгэ нэбтэрүүлжэ байхыень харанабди. Цехэй начальник Тучин, инженернүүд Кобзев, Рабдано, инженер технологууд Аян, Светлана, бэлигтэй уралан нарижуулагша Балта болон бусад мэргэжэлтэд, эрдэмтэд элдэб техническэ асуудалнуудһаа гадна, ажабайдалда орон тогтонижо байһан шэнэ коммунис харилсаа, түрүү ёһо заншалнуудые нэбтэрүүлэлсэхэ баатай болонод. Эдэнэрэй жэшээ дээрэ нэгэн Ехэ Уг болон хүгжэжэ ябаһан олон яһата совет арадай бүлэдэ манай буряад угсаатанай оролсоһониинь, мүн хото хүдөө хоёрой хүн зоной улам дүтэ харилсаатай болоҗо байһаниинь, ухаан бодолой ба бар хүсэнэй ажалай нэгэн шэнжэтэй болоҗо байһаниинь элеэр харуулагдана.

Ерэхэ жэлэй туршада манай журналда хэблүүлхэ зорилготойгоор элитэ уран зохёолшоднай өөһэдынгөө шэнэ шэнэ томо хэмжээнэй бүтээлнүүдые асаржа үгэнхэй. **Африкан Бальбуровай** «Табан хуһанай дэргэдэ» гэжэ роман энээнэй урда тээ һайн мэдээжэ болоһон «Шэнхинээтэ зэбэнүүд» гэдэг зохёолойнь үргэлжэлэл юм. Дүршэл ехэтэй прозаик **Михаил Степанов** олон жэлдэ үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, «Уулын хормойдо» гэһэн нилээд ехэ зохёол дүүргэнхэй. Энэнь манай республикын индустриальна хүгжэлтын түрүүшын шатануудай нэгэн болохо Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай хайшан гэжэ бодхоогдоһон тухай хөөрэжэ үгэхэ байна. Уран зохёолшо **Владимир Митыпов** республикынгаа хойто зүгэй нютагуудта зүблэлтэ засагай тогтоогдоһон тухай «Алтан тайгын захирагша» гэжэ роман түгэсхөөд байна.

Манай журналай анха хэблэгдэжэ эхилһэнһээ хойшо зүүн зүгэй оронуудай түрүү үзэлтэй зохёолшодой бэшэһэн бүтээлнүүд тэрэнэй хуудаһануудаар дээгүүр саг үргэлжэ толилогдодог байгаа. Илангаяа манай хаяа хадхажа һуудаг хүршэ, аха дүү Монголой Арадай Республикын прозаигууд, уран шүлэгшэдэй зохёолнуудые уншагшаднай урматай баяртайгаар хүлеэн абадаг заншалтай. «Монголой уран шүлэгшэд Совет орон тухай», «Аха дүүнэрэй аялга» гэһэн ниитэ гаршаг доро хаянарайнгаа шэнэ шэнэ уран бүтээлнүүдһээ саашадаашье хэблэжэ байхаар хараалнабди.

Ерэхэ жэлдэ агуу ехэ Октябриин социалис революциин алдарта 60 жэлэй ойн гүйсэхэеэ байһыень мэдэнэ ха юмбибди. Республикынгаа хото, хүдөө нютагуудай, мүн тэрэшэлэн Агын, Усть-Ордын национальна округуудай ажалшадай энэ хугасаа соо туйлаһан асари ехэ амжалтанууд тухай удха түгэлдэр, уран хурсаар хөөрэжэ үгэхэ гэээшэ бидэнэй нангин уялга болоно бшуу. Ажахыгаа жэшээтэ һайнаар эрхилжэ, түрүү зэргэдэ гараһан колхоз, совхозууд тухай, ажалай баатарнууд — хүдэлмэришэд, таряашад, хонишод, һаалишад тухай очерк, репортаж, зураглалнуудые толилхо байнабди.

Журналаймнай «Авиаци, космос, XX зуун жэл», «Янза бүриин һониин», «Шог ёгто долгин», «Хараасгай» гэһэн гаршагтан таһагууд һургаалтай, һонирхолтой материалнуудые урдынхи мэтэ элбэг олоор хэблэжэ байха түсэбтэй. Тэрэнэй хажуугаар «Манай лигэ» гэһэн гаршаг доро совет оронойнгоо, республикынгаа мэдээжэ уран зохёолшодой, хүгжэмшэдэй, зураашадай намтарые, хэһэн, бүтээһэн ажалыень харуулха зэргэтэй болонобди. Манай Буряадай алдарта үльгэршэн Папа Тушемиловэй түрэһөөр 100 жэлэй ой ерэхэ жэлдэ гүйсэхэеэ байна. Тэрээнтэй дашарамдуулан, үльгэршэнэй зохёолнуудһаа гоританхон түүбэриие журналайнгаа хуудаһануудта толилхоор бэлэдхэжэ байнабди. Буряадай арадай уран зохёолшо Намжил Балдано үльгэршэнэй энхэ мэндэ байхада өөртэйнь уулзажа, нилээд һонирхолтой зүйлнүүдые бэшэжэ абаһан байгаа. Манай үндэһэнэй уран шүлэглэлые хүгжөөхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ хуби нэмэри оруулһан поэт Цэдэн Галсановай түрэһөөр 60 наһанайнь ой баһал удангүй гүйсэхэеэ байна. Тэрэнэй шэнэ зохёолнуудые журналайнгаа ерэхэ жэлэй түрүүшын номерто хэблэхэбди.

Мэнэ һаяхан манай партиин Центральна Комитет «Зохёохы ажалтай залуушуултай хэгдэхэ хүдэлмэри тухай» гэһэн шэнэ тогтоол баталан абаһан байна. Тэрээн дотор уран зохёолшодой холбоонуудай болон тэдэнэй хэблэлэй органуудай зүгһөө залуу үетэнэй дундаһаа шалгаран гаража байһан оюун бэлигтэндэ анхарал ехэтэйгээр хандаха тухай тодорхой заабаринууд үгтэһэн байха юм. Энэ талаар бидэнэй хэхэ ажал нилээд ехэ байһаниинь мэдээжэ.

Агууехэ Октябриин революциин илан мандаһаар 60 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгоор угтахын тулада хаа хаанагүй ажалша олоной социалис мүрысөөн дэлгэрнэ, шэнэ шэнэ үүсхэлнүүд мүндэлэн гарана. Ниитэ арадайнгаа хүсэтэ алхамһаа гээгдэхэгүйн тула бидэнэр, уран бэшэгшэд, хэблэлэй хүдэлмэрилэгшэд хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр, соггой залитайгаар ажаллаха зэргэтэйбди.

Ч. НАМЖИЛОВ,
«Байгал» журналай ахамад редакторай орлогшо.

АРАДАЙ АМАН ЗОХЁОЛОЙ АБДАРҺАА

П. М. ТУШЕМИЛОВ

БАГША ЛЕНИН

Алтай дайдаяа
хүбшэлүүлһэн
Азарга сагаан хуһан лэ.
Амитан зоноо
түбхинүүлһэн
Ашата багша Ленин лэ.
Хүхы дайдаяа
хүбшэлүүлһэн
Хүдэр сагаан хуһан лэ.
Хүлхэ зоноо
түбхинүүлһэн
Хүсэтэ Ленин багша лэ.

ЛЕНИНЭЙ ҺУРГААЛ

Алтан ехэ дэлхэй
Туяатуулжа, толотуулжа
байха
Ангир шара наран лэ.
Росси ехэ гүрэниие
Толотуулжа, туяатуулжа
байха
Ашата Ленинэй һургаал
лэ.
Хүрьһэтэ алтан дэлхэйе
Туяатуулжа, толотуулжа
байха
Хүгшэн шаргал наран лэ.
Хүлхэ олон зоноо
Толотуулжа, туяатуулжа
байха
Ленин багшын
һургаал лэ.

ГУРБАН ЭРДЭНИ ЮУБ?

Хоёр харние холбожо
урагжуулһан
хүнэй үри эрдэни
Холо газарые гаталжа
шадаһан хүлэгэн
унаган эрдэни.
Уһан далайе гаталжа
дабаһан
онгосо хайба эрдэни.

ГУРБАН ХҮНДЭ ЮУБ?

Тулажа үргэхэдэ шулуун
хүндэ,
Тодожо абахада ураг
хүндэ.
Толбо һайдай ямба хүндэ.

ГУРБАН ХҮНГЭН ЮУБ?

Хурдан моринной туруун
хүнгэн.
Хурса хутагын эри
хүнгэн,
Худалша хүнэй хэлэн
хүнгэн.

ГУРБАН ШЭРҮҮН ЮУБ?

Һанахада һанаан хурдан,
Харбахада һуман хурдан,
Харахада нюдэн хурдан...

ГУРБА ШЭРҮҮН ЮУБ?

Түрэдэ элшэн шэрүүн.
Түхэмдэ заряа шэрүүн.
Түмэртэ хуурай шэрүүн.

ГУРБАН УЛААН ЮУБ?

Жабарта тэнгэриин хаяа
улаан,
Жаргалта бэрнин хасар
улаан
Жалгада хэбтэһэн үнэгэн
улаан.

ГУРБАН САГААН ЮУБ?

Үдэжэ ябахада шүдэн
сагаан,
Үтэлжэ ябахада үһэн
сагаан,
Үхөөд хэбтэхэдэ яһан
сагаан.

Н. БАЛДАНО
буулгажа абаба.

Эхилэн бэшэгшэд

Т. ТАБИТУЕВА

АЛТАН ТАРЯАН

Болбосон таряанай долгин
Байгал далайдал эбхэрнэ.
Бороогой уһаар ундалан,
Баянхан дайдам билтарна.
Алтан таряан
хуряагдаа —
Арьбижаа, баяжаа
нютагнай.
Түсэбөө үлүүлһэн
амжалта
Түмэн зоной ажалһаа.

ШУУРГАН

Хүйтэн һалхин эшхэрэн
үлеэнэ,
Хүүенэ-хааяна мушхуу
бордоһоор.
Хобол жалганууд саһаар
жэгдэрнэ,
Харгын далангууд
харагдахаа болино.
Хүхэ сэнхир огторгойн
оройе
Харахаар бэшэл хаш
бүрн һаяар.
Харанхы шуурганшье
болоо һаань,
Хүйтэн һалхиншье
үлеэгээ һаань,
Һаглагар дэгэлээ
үмдэһэн
Һарлаг, хайнаг үхэрнүүд
Һанаа амар, садхалан
юумэд
Һажана, хибэдэһээ
хибэнэ.

(Хяагта)

Байгалай эрьеын мүльһэн дуулгата хабсагай.
П. ЯХНОВЕЦКИЙН фотоэтюд.

Хараасгай — *Владимир ГАЛСАНОВ*

ЯМААШАД

Дугарай эжы арбаад гаран жэлэй туршада колхозойнгоо һүрэг ямаадые харуулһалдаг һэн. Олон һүрэг соо элдэб мал ябадаг юм. Тарган, туранхай. Хабартаа Барбаандан таабай Дугартаяа хүсэ тамираа муудаһан ямаадые илгажа, ойрын бэлшээри — Булаг гэжэ газарта харуулһалдаг бэлэй. Тэндэ газарынь бүтүү, дулаан. Ногооншье эртээр ургадаг. Бууралдайгаа шүдэрлэжэ табижархёод, хуурай газарта отогоо заһаха. Таабайнь наһатай хүн хадаа балай ябахагүй, харин Дугар ямаадаа харюулха, суглуулха уялгатай. Ямаад айхабтар тогтуурнгүй, түргэн ябадалтай, шуумар мал. Илангаяа хабар ногооной хоншуу үнэрэй анхилхада, бүришье түргэн болошодог. Нэгэ харахадаш хажуудаш байһан аад, дахин эрьехэдэш, нюдэнһөө далда оронхой байха. Хурса нюдэн, хурдан хүл хэрэгтэй. Таабайнь һууд гээд лэ «Ямаадаа эрье, тэрэ баруун болдогто ногоониинь һайн, тиишэ абааша» гэхэ мэтэ захиралтануудые Дугартаа үгэхэ. Дугар халуудатараа гүйхэ.

Наранай үдын тэнһээ үнгэрхэдэ, ямаад сугларжа, бөөгнэрөөд хэбтэшэхэ. Одоо хүйхэрнүүд садаа ха юм.

— Мал харууһалхада оньһон хэрэгтэй, — гэжэ таабай барбагар томо гараараа ута сагаан һахалаа мушхана. — Минии туугаад ябахадаш, туһа болохогүй бшуу.

Орой болобо. Отогоо орхижо, гэр тээшээ түхеэрбэд.

Бууралдайдаа һундалдаад, гэр тээшээ гэшхүүлэн ябахадаа, Дугарай сэдьхэл ехэ тэнюун.

— Ашатай туһатай ажал хэбэб, — гэжэ шэбшэхэдэнь, зосоонь урма - баяр орьёлно.

ШЭНЭ ЗОХЁОЛ — *Михаил ЖИГЖИТОВ*

ДАЛАЙ ШАДАРАЙ ДАЙДА

...ндай элитэ уран зохёолшо Михаил Ильич ...овэй рассказууд болон туужануудые уншагшад ... байха. «Саһанай нуралга», «Самагирай зүргэ», ... агын саана» гэһэн туужануудынь «Байгал» ...ада хэблэгдэһэн юм. Һүүлээрнь Михаил Жигжи...лан шадарай дайда» гэжэ роман бэшээ һэн. Тэ... мүн лэ журналда хэблэгдэһэн, түүхай ...ожо гараһан байна. Мүнөө М. Жигжито... романайнь энэ жэлдэ бэшэжэ дүүргэгдэһэн ... номһоо хэһэг толилхомнай. Владимир Нам... буряадшалаа.

... унтажа хэбтэһэн ...йнгээ мүр халта түл...элгэжэ, мэхэй ар...ар иигэжэ хэлэбэ:
...Петя, бодыш даа. ...ошохо сагшни эрэ...

...ов түрүүшээр хаа... хэбтэһэнээ ойлгожо ... хэдыхэн саг соо ... хэбтэбэ. Тиигээд ...байһанаа баясан мэдэ...һээ аяар холо, да... гүнзэгыд хаягдаһан ... суг хамта ажалла... ошохо ёһотой ... тэрэ һанаба. Тэд... үглөөгүүр гэрлээ ... гүльмэдөө яралтай ... ошохо зэргэтэй бэ... ...дэб гэхэдэ, үдэшын ...ранай эхилтэр гүль...һаа татажа гаргаад. ... шаргадаа ашажа ... ёһотой байгаа.

... арай ёохон лэ тар ...ылгэбэ. Теэд тархи ... туулга шудхажархи... хүндэ байба. Хү... ...эшэжэрхин алдаад, аягүйрхэжэ, шүдэеэ ... зууба. Тархиаа дэрэ ... өөргэнь аргааханаар ... баатай болобо.

... дээрэ хэнэйб даа ... шангаар дэбһэн, ...гаа саһа арилгахань ... Удаань үүдэн ха...эгдэбэ.

— Һайн хүнүүд, мэндэ һайн байна гүт? — гэһэн Петькын хамта ажалладаг хүнэй һөөлдэнги хоолойн абяан соностобо.

— Наашаа гаража һуугыш, Григорий. Эшхэбтэр юумэн болоод байна. Үсэгэлдэр үдэшын түрэ найр дээрэ Петька мэдээ ухаагаа алдатараа архи уужархёо. Эгээл энэ хэрэлсы хүрэтэрөө амиды голтойхон лэ юумэ мүлхижэ ерээд, тархяа саһа руу гударан, унтажа байгаа. Талаан болоходоо, би газаашаа гаража, энээнээ хараад, гэртээ арайхан гэжэл шэрэжэ оруулааб даа. Яаһан аягүй юумэн гээшэб?! Ши, Григорий Потапыч, яаралгүйхэн тамхилжа һуугыш даа. Хүбүүгээ ажалдаһь түхеэрхэмнии...

Петька орон дээрээ үндын, тархияа һэжэрээд үзэбэ.

— Иимэ юумэн заримдаа ушардаг лэ юумэл даа, хүбүүн! Түрэ найрта ошобол, заабол уултай болошодог ха юм. Заншал гээшэ... — гэжэ үбгэн загаһашан хэлээд, энеэдэеэ барижа ядан, шүдэгүй амаяа ангайлгаба. — Ши, Петруха, дулаан дахадаа орёолдоод, шарга дээрээ хэбтэшыш. Гүльмээ хаяһан газартаа хүрэжэ ошотороо мангаршни дэгдэшэхэ...

Шарганһ нэгэ жэгдэхэнээр шарьян нойрсон унташооһаа эгээл зохид мэтэ байба. Теэд дулаахан даха соотоо орёолдоһон Петькын үргэһэн огто хүрэжэ үгэнэгүй. Түрэ найр дээрэ болоһон бүхы юумые тэрэ һанаан бодолдоо оруулжа ябаба. Халаглаһан мэдэрэлдэ заатагүй абтаба:

«Харламовтанда юундэ ошобо гээшэбиб? Энээниээ урагша тэдэнэй үүдэ нэгэтэшье татажа үзөөгүй хүн ха юмбиб. Харин мүнөө... Гринька моринойнгоо түлөө ехээр һанаата болоҗо ябаһаар лэ тиимэ алхам хээб. Сэдьхэлни тэсээгүй... Ганька минии хажууда байгаа һаа, тэрэ түрэ найрай газар руу намайе ябашье табихагүй бэлэй. Ганька Монкые бүри балшар бага наһанһаа хойшо үзэн ядадаг. Ехэ дурагүйлхэдэг! Теэд би хэнэйдэ ошохо байгаа гээшэбиб? Таськимо тосхондо танихахэ зон хомор ха юм. Тиигээдшье Монка нэгэ тиимэ хэмһээ гадуур урихаһаар хандаа бэлэй. Тэрэ Ульянаца аһажэ байхадань шаажархиһанаа халагланаб. Ехэл аягүй! Минии лэ холо болгохо байгаа гээшэ ха юмбиб...»

Петька гэнтэ Харламовай айлшан буряад хүн тухай һанажархиба. Һүүлдэнь колхозой малай хорёо руу орожо ябаһанаа һаналдаа оруулба. Гринька... Моринойнь инсагаалга... «Ой! Би ямар юумэ хэжэрхёо гээшэбиб? Гринька мориёо үгэжэрхёо ха юмбиб?! Халаг даа!».

Петька шарга дээрээ һүрэжэ бодошобо.

— Байлга! Тогто! Григорий аха, байгты! Шаргаяа тогтоогты!..

Үбгэжөөл дахынгаа захаа сооһоо тархияа булгайлгажа, залуу нүхэрөө ехэл гайхаһан гэлыһэн нюдөөр шэртэн хараба:

— Яабаш, Петька?!

Хүбүүн үсэгэлдэр үдэшэ юунэй болоһые хөөрэжэ үгөбэ. Үбгэжөөл түрүүшээр үнэншэнгүй энеэбхилжэ ябаба. Теэд Петькын ехээр халаглан, бүхы юумэеэ хөөрэжэ үгэхэдэ, гансата томоотой болоодхибо. Петька үбгэжөөлэй боожыень буляалдан татаба.

— Һөөргөө ошоё! Би тэрэ буряад хүниие хүсэжэ, мориёо бусаахамни

— Ши, хүбүүн, жэгэндээрээ гээшэ гүш? Гүльмэдөө дүтэлөө ха юмбибди. Магад ши мангараа гаргажа, архи ууханаа һанаа аалампи? Яагаа мэхэтэй хүнхэрхэн гээшэбиш? Харыш энээниие... Элдэб эсээр шанаад, минии тархи эрьюулхэб гэжэ һанаа гүш! Бүтэхэгүй, хүбүүхэй...

Петька шарга дээрээ һалд унан һууха, абяа аниргүй болошобо.

* * *

Монка Харламов нэгэ хэдыхэн болоод лэ гэрэйнгээ сонхоор газаашаа шагаан харана. Тэрэ колхозой түрүүлэгшын малай хорёо сооһоо гарахые отон хүлеэнэ. Һүүлэй һүүлдэ хара бараан дэгэлтэй хүн үйлсэдэ үзэгдэбэ.

«Наашаа гаража ерэбэ! Би мүнөө тэрэ золиг Петька тухай энеэндэниин бараниинь хөөрэжэ үгэхэб. Тиигэхэдэмни одоол тэрэ болохо юумэниинь болоно бэзэ. Грабежов түрмын үүдэ татаха зэргэтэй. Монка Харламов гээшэниии иигэжэл үһөөгоо абадаг юм! Мэдэхэш даа, Петька Грабежов!».

— Нүхэр түрүүлэгшэ! — гэжэ Монка аяар холоһоо түрүүлэгшэдэ хандаба. — Мэндэ сайн, хүндэтэ түрүүлэгшэ!

— Зай, юун болооб? Колхоздо орохоёо һанаа гүш? Минии түрүүлэгшэ байгаа сагта орожо абыш. Тэрэгүй һаа, һүүлдэ гэмшэхэш...

— Орожо үрдинэ бэзэб. Колхозойтнай нэгэ мори хүн хулуугаа гэлсэнэ гү даа? Зүйтэй зүб хөөрэлдөөн гээшэ гү?

Түрүүлэгшэ тархияа дохисогообо.

— Тэрэ моринетнай Петька Грабежов хулгайлаад, нэгэ ондоо нютагай буряад хүндэ наймаалаа ха юм. Мэдэнэ гээшэ гүт даа?

— Худалаар бү хэлэ!

Харламов нимгэхэн уралаа дураа гутангяар хабшаад, ехэл урмагүй болоһон хэбэр үзүүлэн, тархияа һэмэрэсэгээбэ.

— Би танда ходол туһа хүргэхэ гэжэ ябадагби. Харин та тад һөөргэ зүн абари харуулдагта. Ондоо хүндэ хэлэхэгүй һэм даа.

— Үнэниинь лэ хэлэ.

Монка уралаа долёогоод аблба.

— Үсэгэлдэр үдэшэ тиинда сэхэ ошожо хэлэхэ байгааб. Теэд ехээр һогтомоһон байгаа ха юмбиб. Мэдэнэ ха юмта, түрэ найр...

Моисей Абрамович Монкын гарһаа сухалтайгаар угтарба.

— Хөөрыш теэд!

Монка урьнагад гээд, ойро тойроноо эрьен хараашалаад, нигэжэ хөөрэбэ:

— Петька Грабежов минии хажууда тэрэ буряад хүнтэй үгэеэ ойлголсоо һэн. Тиигээд лэ мориёо худалдажархёо. Багсагар ехэ мүнгэ тэрээнһээ абахыень хоёр нюдөөрөө хараяб. Тэрэ буряадынь басагандаа айлшаар ошожо ябатараа мориёо уланда унагаажархиһан хэбэртэн һэн. Тэрэ хүн Очир гэжэ нэрэтэй. Мүнөө хойноһоонь намнаа һаа, хүсэжэшье болохот Андреев үбгэжөөлэйдэ хүрэхэ хүн байха. Хулгай тухай саарһа бэшэхэт. Би гараа могорлохоб... Гэршэ хүн гээшэб... — гэжэ Харламов нэгэ зулаар эбдүүсэн хөөрэбэ.

Моисей Абрамович эрдээр саашаа эрьежэ, малай хорёо тээшэ яаралтай түргөөр алхалба. Монка хойноһоонь сэдьхэл дүүрэнээр хараһаар үлэбэ. Тэрэ Петькые одоол бүдэрүүлбэб даа гэжэ һанаба.

* * *

Удэшэлэн Петька ажалһаа бусажа ерээд, эдеэлжэ һуутараа хармаан соогоо нэгэ томошог юумэнэй хубхыые гайхан мэдэрбэ. Тиигээд тэрэнээ дүмүүхэнээр гаргажа, задалаад харахадань хубхэгэр ехэ мүнгэн байба. Хүбүүнэй зүрхэн шэртэһээр хадхуулһандал, гансата жэм гэшэбэ.

«Юун гэһэн ехэ мүнгэн гээшэб? Хаанаһаа энэ хармаан соомни байха болооб? Гринькынгаа түлөө мүнгэ абаа гээшэ аалби?.. Үгы даа! Би мориёо яажашье байгаа һаа, мүнгөөр худалдахагүй ха юмбиб! Хулгайшан бэшэб! Тэнээ һэн гүб?! Гайхалтай... Монка...».

Петька гэрһээ гүйжэ гараад, конторо тээшэ харайба. Углуугай багахан талалга соо һууһан тоосоошонһоо бэшэ хүн тэндэнь байбагүй.

— Түрүүлэгшэ хаанаб?

— Гринькые хүсэхэеэ харайлгаа.

Грабежов тэндэ байһан һандали дээрэ һуужа, нилээдгүй удаан абяа гарабагүй. Һүүлдэнь тоосоошоной урда ошожо, стол дээрэнь үнөөхи мүнгэеэ табиба.

— Моисей Абрамовичта өөрөө ушар удхыень ойлгуулхаб. Харин энээниие хаирсаг соогоо хадагалаад байгыт даа.

Тоосоошон Петькые томоотойгоор адаглан хараад, тархияа һэжэрэсэгээбэ. Хэрэгшни буруутаа гэбэл гээшэ ха.

— Энэ ябадалайнгаа ямараар түгэсхэхэ байһые мэдэнэ гүш?

Петька урмагүйгөөр гараараа зангажархёод, газаашаа гараба.

* * *

Колхозой түрүүлэгшэ Моисей Абрамович Бородых моринойнгоо ама татангүй гүйлгэбэ. Хүршэ колхоздоо хүрэжэ, ондоо мори эрижэ унаад, саашаа гүйлгэбэ. Тиигээд үдэшэлэн болоһон хойно Андреев үбгэжөөлэй хашаа руу гүйлгэжэ оробо. Ута хүдэһэн дэгэлтэй нэгэ танигдаагүй хүн мори шаргада оруулжа байба. Бородых тэрэ моринойнь Гринька мүн байһые хүрэлөөр лэ танииба. Тиигэхэдээ моринһоо яаралгүйхэн буугаад, танигдаагүй хүнэй шарга дээрэ һуужа, аажамаар тамхилжа эхилбэ.

Бородых тэндээ үни удаан һууба. Танигдаагүй буряад хүн гэртэ ороод, мэшээгтэй юумэ асаржа, шарга дээрээ тааруулан табяад, тэрээнээ бүхөөр хүлижэрхибэ. Удаань Моисей Абрамовичай дала мүр-халта түлхеэд абаба.

— Эй, һогтуу хүн гүш? Бородых юушье хэлэбэгүй.

— Би ябахамни. Шаргаһаамни холо болыш.

— Хоюулан ябахабди. — гэжэ Бородых буряадаар харюу үгэбэ.

— У-у, тала нүхэр! Би шамайе ород хүн гэжэ ланаалби. Ши ехэхэнээр һогтоо байнаш. Гэртэ орыш. Тэрэгүй һаа, эндээ зүүрашахалши. Хүйтэн байна гээшэ ха юм.

— Милици ошохо болообди.

— Тала нүхэр! — гээд, танигдаагүй буряад гэдэргээ нэгэ алха сухариба. Теэд тэрэ дары ондоо мяаг үзүүлжэ, доошоо дүхыгээд, аргадангяар шэбэнэбэ. — Нэгэ нютагай зон ха юмбибди даа...

— Ши олон табые дэмыдэ эндэ бү шаша. Энэ мори хулуугааш.

Танигдаагүй хүн гансата хүлзэн зогсобо.

— Би наһан үе соогоо эгээл түрүүшынхиеэ хулгайшан гүүлэбэб. Тэрэ эзэнэйнь гарта зуун түхэриг барюулаа ха юмбиб. Хажуудамнай Монка Харламов байгаа һэн. Тэрэ бүхы хэлсээнэймнай гэршэ байха...

— Тиигэхэдээ Монка худалаар хэлээгүй байна, — гэжэ Моисей Абрамович өөрөө өөртөө хэлэбэ.

— Тиимэ, тиимэ. Монка гэршэлхэ бшуу. Би эгээл тэрэнэй хаража байхадань моринной эзэндэ мүнгэ үгөө һэм. Тон лэ тиимэ...

— Зай, тиигэбэл шинии айха юумэн байхагүй. Би колхозой түрүүлэгшэ гээшэб. Юунэй болоҗо байһые мүнөө ойлгобо гээшэ гүш?

Танигдаагүй хүн түрүүлэгшын хажууда аблагүйгөөр һуугаад, моринойнгоо жолоо тэрээндэ һарбайн үгэбэ.

НЮТАГ-НЮТАГАЙ ҺОНИН

СЭРЭГШЫН ОРДЕН БАРЮУЛАГДАБА

Дайнай ветеран С. П. Хамаганов «Бурятмежколхозстрой» нэгэдэлэй хэогы барилгын ПМК-да модошо дарханаар олохон жэлдэ хүдэлһэн юм. Мүнөө тэрэ пенсионер.

«Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай жалнуудтэ дайшалхы габьяа гаргаһанайнгаа түлөө Алдар солын гурбадахи шатын орденоор шагнагдаһан байнат» гэһэн баярта мэдээсэл Сергей Петрович Хамагановта һаяхан ерээ һэн.

Энэ ушарһаа Сергей Петрович үнгэрһэн дайнай үдэрнүүдые үсөөхэн үгөөр дурсан байгаа һэн.

Курска дүхэригтэ болоһон тулалдаануудые мартажа болохо аал. Хэдэн зуу мянган хүн эндэ ами наһаяа алдааб! 1943 оной август һарада Сумска областиин түмэр замай нэгэ станци шадар С. П. Хамагановай пулемётно расчёт дайсадые буудан унагаажа, һомонойнгоо дүүрэхэдэ «Ура!» хашхаралдан дайсанай урдаһаа бодоһон байгаа. Тэрэ тулалдаанда сэрэгшэ нүхэрөө алдажа, өөрөө хүндөөр шархатаа бэлэй...

Абар 33 жэл үнгэрһэн хойно эзэеэ олоһон Алдар солын гурбадахи шатын орденые Улаан-Үдын түдеестэй райвоенкоматай хүдэлмэрилэгшэд һаяхан Сергей Петровичто барюулба.

И. ТЫЖЕБРОВ.

Улаан-Үдэ.

НИИТЫН ЭРДЭМЭЙ ИНСТИТУДТА

ЗАЛУУ ЭРДЭМТЭДЭЙ СОВЕДТЭ

Залуу эрдэмтэдэй суглаан боложо, институдэй залуу эрдэмтэдэй соведэй түрүүлэгшэ Ц. П. Ванчиковагай элидхэл зүбшэн хэлсэгдээ.

«Соведэй ёһо хүдэлмэри хадаа институдай бүхы коллективэй урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ залуу эрдэмтэдэй эрмэ хүсэн шэглүүлэгдэһэн байгаа» — гэжэ суглаан дээрэ абтаһан тогтоол соо хэлэгдэнэ. Энэ жэлдэ үнгэрөгдэһэн залуу эрдэмтэдэй VII конференци залуу эрдэмтэдэй шэнжэлгэнүүдые яһала һайнаар хэжэ шадаха байһыень харуулна.

ЭРДЭМТЫН ДУРАСХААЛДА

Түбэд оронине шэнжэлһэн буряад эрдэмтэ профессор Г. Ц. Цыбиковэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна конференци 1973 ондо болоһон. Тус конференцине, эрдэмтын зохёолнуудай хоёр ботине хэблэлдэ бэлэдхэлгэдэ хабаадаһан бүлэг эрдэмтэдтэ, профессор Г. Ц. Цыбиковэй дурасхаалда гаргагдаһан тусхай значогууд барюулагдаа.

МОНГОЛ ДУУНУУД БУУЛГАГДАА

Дуу хүгжэм шэнжэлдэг эрдэмтэ Д. С. Санжиева арадай дуу, аман зохёол суглуулха талаар эмхидхэгдэһэн совет-монгол түрүүшын хамтын экспедицидэ хабаадалсаад бусажа ерэбэ. Совет талаһаа тус экспедицидэ табан хүн хабаадалсаа. Экспедицидэ хабаадалсагшад Улаан-Баатар хотодо, Дунда-Гобиин аймагай нютагуудаар ябаһан байна. Монгол арадай дуунай пиза бүриһөө дээжэнүүдынь магнитофон дээрэ буулгагдажа абтаа. Бэшэжэ абтаһан дуунуудынь грамапластинканууд болгон гаргагдаха юм.

А. СОДНОМОВ

АРАДАЙ АНСАМБ[ЛЬ] «ВОЛЖАНК[А]»

ЯРОСЛАВЛЬ. Я... мотоорно заводой ... доной «Волжанка» ... тарай ансамблиин ... бүхэн ехэ амжал... үнгэрдэг. Ажалшад... лиингаа хатар бүх... луунаар угтадаг. А... Чехословаки, Румы... лянди, Венгри ошо... бэлигээ харуулһан юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... лиин бүлэг ... «Ород гармонь» г... тар харуулжа бай...

ТАСС-ай фотох...

УҺАН ДЭЭРЭ, ОГТОРГОЙДО, ГАЗАР ДЭЭ[РЭ]

Улаан тугта һайн дуранай оборонно-патриотическа ДОСААФ-ай бүлгэмэй эмхидхэгдэн байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой ерэхэ жэлэй январь һарада гүйсэхэнь. ДОСААФ-ай спортсменүүдэй амжалта илалтанууд тухай, оборонно бүлгэмдэ үргэнөөр хүгжөөгдэдэг спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдэй мастернуудай урда табигдажа байһан асуудалнууд тухай СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай түрүүлэгшын орлогшо, генерал-лейтенант, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой А. ШИЛИН иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө ДОСААФ-ай зэргэнүүдтэ 75 миллион хүн тоологдоно. Эдэнэй 10 миллионниинь спортын разрядай нормонуудые дүүргэнхэй. ДОСААФ-ай VII съездэй хойшо үнгэрһэн табан жэл соо спортын 9.753 мастер, уласхоорондын классай спортын 331 мастер бэлдэгдээ. 1970—1975 онуудта спортын сэрэгэй-техническэ 11 зүйлөөр уласхоорондын 600 гаран ехэ мүрысөөндэ совет спортсменүүд хабаадаһан байна. Эдэнэй 512 хүн командаараа гү, али хүбиин тоосоогоор илажа гараа.

Новосибирскын спортсмен Сергей Тарабанько мүльһэн дээрэ мотоциклаар урилдалгаар дэлхэйн түрүү һуури эзэлжэ, алтан медаляар шагнагдаа. Энэ зун манай лётчигууд самолёдой спортоор дэлхэйн чемпионадта илаһан байна. Тула хотын Лидия Леонова. Астраханиин Виктор Лецко гэгшэд дэлхэйн абсолютна чемпионуудай нэрэ зэргэдэ хүртөө. Уһан доогуур тамардаг манай мастернууд Баруун Германиин Ганновер хотодо үнгэргэгдэһэн дэлхэйн түрүүшын чемпионадһаа амжалтатай бусажа ерэбэ. Эдэнэр 21-һээ 17 алтан медаль абаһан байна. Горькийн хотын спортсменкэ Татьяна Антонова онсо шалгарба. Тэрэ дүрбэн алтан медальда хүртэһэн, дэлхэйн 4 рекорд тогтооһон байна.

Табан жэл соо дүн хамта дэлхэйн 400 гаран рекорд тогтоогдоо.

ДОСААФ-ай VII съездэй хойшо үнгэрһэн табан жэлэй турша соо армиин албанда залуушуулые бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ удха шанартай спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдые хүгжөөлгэдэ горитой амжалтанууд түйлагдаа. Спортын клубуудай, бүлгэмүүдэй секцинүүдэй ажал ниилээд эдэбхижэһэн байна. Эдэнэр комсомолтой, профсоюзуудтай, спортын эмхинүүдтэй холбоо барисагаа үргэдхөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда совет арадай илалта түйлаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан СССР-эй арадуудай VI спартакиадада спортын сэрэгэй-техническэ зүйлнүүдээр үнгэргэгдэһэн мүрысөөнүүдтэ 40 миллион шахуу хүн хабаадаһан байха юм.

Һүүлэй үедэ армиин албанда татагдаха наһанай залуушуулай дунда элдэб мүрысөө үнгэрөөлгэдэ анхарал ехээр хандуулна. Белорусси, Грузи, Украина, Молдави, Волгоградска, Тульскэ областьнуудта, Чечено-Ингушай АССР-тэ армиин албанда татагдаха наһанай хүбүүдэй дунда хабарай, намарай спартакиаданууд заншалта болонхой.

Спортын оборонно зүйлнүүдээр хэшээлнүүдые үнгэргэхэ материально-техническэ үндэһэ һуури үргэдхэгдэнэ. ДОСААФ-ай һургуулинуудта спортивна кадрнуудые — ниитын судьянарые, инструкторнуудые, тренернүүдые үргэнөөр бэлдэнэ.

Энэ талаар горитой ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Саратовскда «Сок[ол]» ... лавска областиин ... сенск хотодо спор... ническэ клубууд ... «Сокол» гэжэ клуб... рап зүйлөөр сек... хэгдэнхэй. Хүү... шүүлэй һургуулита... раиныи Вознесенск ... гахан хотодохи сп... ническэ клубай д... тотрек баригдаһан, ... лоор. спидвейгээр ... нууд эмхидхэгдэһ...

Спортын элдэб ... дээр мүрысөөнүүд... хэлгэдэ ехэ анхар... лагдана. Мотоци... автомобиль, самол... станци тэхэ мэтые ... болохогүй.

Спортивно ... зүйлнүүдээр хүү... шүүлэй һургуули... хидхэлгэдэ ДОСАА[Ф] ... митедүүд оролдоло... ёһотой. Имагтал ... хоорондын класс... сменүүдые бэлдэх... һуури табигдада... Уһан дээрэ, огторг[ойдо, газ]рай газар дээрэ ДО[СААФ-ай] спортсменүүд хүс... дэр, шуран солбон, зоригтой, бэрхэ ме... ёһотойл патриоду... зэргэтэй.

СПОРТ

ХОККЕИСТНҮҮДЭЙ ШЭНЭ СЕЗОН

1976 он совет ороной суглуулагдамал командада амжалтатай байһан. Февраль һарада Инсбрук хотодо үнгэргэгдэһэн Олимпиин убэлэй наадан дээрэ манай хоккеистнүүд дахинаа шаларжа, алтан медальнуудта хүртэһэн юм. Тиин манай ороной команда Олимпиин наадануудай чемпионой нэрэ зэргэдэ табадахяа хүртөө һэн. Удаань «будэрхэ» ушар тохёолдоо бэлэй.

Ороной түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа нааданда «Спартагай» Владимир Шадрин эгэм мүрөө хүндөөр гэмтэһэн байгаа. Энэнь февраль һарада болоно. Тэрэ Александр Якушевта орходоо тиимэ ехэ суутай болоогүй. Тиибэшье Якушев Шадрингүйгөөр һайнаар наадажа шададаггүй байба. Энэнь Польшын Катовице хотодо дэлхэйн, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадан дээрэ элирээ бэлэй.

Энээгээр гай тодхор дүүрээгүй. Дэлхэйн, Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн наадaнай түрүүшын хахадта ФРГ-гэй командатай наадахадаа, Александр Мальцев (Москвагай «Динамо»), Сергей Капустин («Крылья Советов») хоёр бэртэшоо һэн. Тиигэжэ манай суглуулагдамал команда түрүүлжэ шадаагүй бэлэй.

1975—1976 онуудай наадaнай хаһа дүүрэжэ, амарха, саашанхи наадануудта бэлдэхээр болоо гэжэ һанагдаһан байгаа. Тиигэжэ байтарнай май һарада ЦСКА-гай хоккеист Валерий Харламов автомобильна аюул усалда оробо.

Зунай эхилхэдэ ороной суглуулагдамал командын тренернүүд Борис Кулагин, Константин Локтев, Владимир Юрзинов гэгшэд эрхим дүрбэн добтологшодгүй үлөөд байгаа бшуу.

Байгша оной зунай тэн багта үшөө нэгэ суглуулагдамал команда байгуулагдаа һэн. Тус команда залуу хоккеистнүүдһээ бүридхэгдэжэ, тренернүүдээр Виктор Тихонов, Борис Майоров, Роберт Черенков гэгшэд баталагдаһан юм.

Орон дотороо шэнэ команда бүридхэхэдөө командадаа шадамар бэрхэ, залуу хоккеистнүүдтэй болохо зорилго табигдаһан байгаа. Зүгөөр, ехэ мүрысөөнүүдтэ гансал залуу хоккеистнүүдые эльгээбэл шүүгдэхэһээ ондоо дүн хүлеэгдэхэгүйнь элитэ ха юм. Тиимэһээ дүршэлтэйшүүлэй хажууда залуушуулые табихаар түсэблэһэн байгаабди. Эдэнэрэйнгээ хүсэ шадал, наадaнай техникэ туршахын зорилгоор «Канадын кубогта» хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн наадaнда эльгээгээ һэмди. Эдэнэртэй суг дүршэлтэй хоккеистнүүд Александр Мальцев, Сергей Капустин (энэ үедэ эдэгэһэн), ЦСКА-гай Владимир Викулов, хамгаалагшад Москвагай «Динамын» Валерий Васильев, ЦСКА-гай Владимир Лутченко, Александр Гусев, һүүлэ тээнь залуу командын вратаряар Владислав Третьяк наадаха болоо һэн.

Энэ үедэ ЦСКА-гай добтологшод Владимир Петров, Борис Михайлов, хамгаалагша Геннадий Цыганков, «Спартагай» добтологшод Александр Якушев, Владимир Шадрин болон бусад шэнэ наадандаа бэлдэжэ эхилһэн юм.

СССР-эй суглуулагдамал команда «Канадын кубогай» түлөө үнгэргэгдэһэн наадaнда гурбадахи һуури эзэлээ һааб лаа.

Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Чехословакиин команда Канадын, США-гай катогууд дээрэ залуу хоккеистнүүдээ шалгаан наадахадаа, хоёрдохи һуури эзэлээ бэлэй. ЧССР-эй залуу хоккеистнүүд энэ харюусалгатай орёо шалгалта шадамар бэрхээр дабажа гарахадаа, дэлхэйн түрүү һуури эзэлхын түлөө мэнэшье гэһээр наадахаар «далижанхай» байһанаа харуулна бшуу.

Наһан!.. Энэ үгэ хоккеистдэ ямар нүлөөтэйб? Совет ороной суглуулагдамал командын нэрэ солые хамгаалдаг Якушев, Шадрин, Петров, Михайлов гэгшэд жэншэдгүй һайнаар наадаха шадалтай, бэлэдхэлтэйшье! Эдэнэр зунай үедэ амаралтаяа зүбөөр эмхидхэйһэн байна. Мүнөө Харламовай бэе заһаржа, шэнэ жэл болотор хуушан түхэл маягтаа орохоор болонхой.

СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө сентябрь һарада эхилһэн наадан Борис Кулагинай хэлэһые гэршэлэн баталаагүй юуб гэхэдэ, «Спартагай» клубта Якушев, Шадрин гэгшэд залуу Виктор Шалимовтай наадахаар үлэбэ. Тиихэдэ Петров Михайлов хоёр ЦСКА-гайнгаа командада наадажа ябахадаа, эрхим дүн харуулна. Сэхыень хэлэхэдэ, хоккейн ветеранууд үшөөл наадамаар, һайн бэлэдхэлтэй, техникэтэйшье. Жэшээнь, Москвагай «Динамо» командын тренер Владимир Юрзинов Александр Мальцевтай наадаха залуу хүбүүдые бэлдэжэ эхилэнхэй. Эдэнэрынь хэн бэ гэхэдэ, Петр Природин, Александр Голиков хоёр болоно. Юрзинов «Динамо» командада тренерээр хүдэлжэ эхилһээр жэл хахад болоожо ябабашье, эдэ гурбан хоккеистнүүдээ дэлхэйн түрүү һуури эзэлхэ наадaнда табиха зорилготой.

— Бидэнэр байгша ондо уласхоорондын хэдэ хэдэн уулзалгануудые үнгэргэхэ болонхойбди. Ноябрь һарада Прагада дэлхэйн чемпион Чехословакиин хоккеистнүүдтэй, декабрьда Лужникида «Известия» газетын шанда хүртэхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаха болонобди. Энэ наадaнда Финляндиин, Швециин болон Канадын «Квебек Нордикс» клубай команданууд хабаадаха юм, — гэжэ Борис Кулагин хөөрэнэ.

Удаань манай ороной суглуулагдамал команда Канадa ошожо, тэндэхи национальна хоккейн лигиин профессиональна клубуудай хоккеистнүүдтэй наадаха болоно. Энээнһээ гадна. Венадэ үнгэргэгдэхэ наадaнда дэлхэйн чемпион гэһэн нэрэ зэргэеэ бусаажа абаха зорилго манай суглуулагдамал командын урда табигдана. Хоккеистнүүднэй эдэ наадануудай урда тэдэ бэртээ, үбшэлөөгүй һаань, һайн лэ һэн...

Д. РЫЖКОВ,
спортын шэнжэлэгшэ.

ҮРГЭНӨӨР ДЭЛГЭРҺЭН НААДАН

Баскетбол хадаа манай залуушуулай дунда эгээл үргэнөөр дэлгэрһэн, тэдэнэй тон дуратай наадануудай нэгэниинь мүн. Манай орон дотор баскетболой хүгжөөгдэжэ эхилһэнһээ хойшо 70 жэлэй ойе һаяхан тэмдэглээ һэмди.

Агуухэ Октябриин социалис революциин 60 жэлэй ойдо зорюулагдажа, бүхэроссин залуушуулай спортын наадануудай «Олимпиецүүд бидэнэй дунда» гэһэн уряа доро үнгэргэгдэжэ залба. РСФСР-эй, СССР-эй суглуулагдамал командада оруулагдаха бэлигтэй залуушуулай мэргэжэл шадабариие дээшэлүүлхэ, бүхэсоюзна ба уласхоорондын мүрысөөнүүдтэ, Олимпиин XXII наадануудта эдэниие амжалтатайгаар бэлдэхэ гэһэн зорилготой юм.

Эдир хүбүүдэй дунда (1959—1960 онуудта түрэһэн) баскетболоор Аласуурна зүгэй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн хабаадагшадай парадаар Улаан-Үдэ хотын «Труд» бүлгэмэй спортын байшан соо нээгдэбэ. Долоон команда энээндэ хабаадана.

Эмхидхэлэй комитедэй түрүүлэгшэ Д. Б. Шагдуров эдир спортсменүүдые амаршалаад, ехэ наадaнда амжалта түйлахыень хүсөө.

СССР-эй Гүрэнэй гимныи жабхаланта хүгжэм доро мүрысөөнэй туг үргэһэнэй һүүлээр Буряадай спортсменүүд, шефүүд-комсомолшууд айлшадтаа вымпелнүүдые, гарай бэлэгүүдые бариба.

Талмайн эзэд — Буряадай эдир хүбүүд Камчатска областиин командатай нэн түрүүн уулзажа, наадаһан байна. Түрүүшын хахадта шүүһэн аад, саашадаа эдэбхиеэ алдажа, 57:66 тоотойгоор шүүгдэшоо. Энэ үдэр Хабаровска хизаарай баскетболистнууд Амарай хүбүүдһээ оройдоол нэгэ очкогоор уридлаба — 55:54. Шэтын областиин спортсменүүд Сахалинай түлөөлэгшэдые 48:45 тоотойгоор илаһан байха юм.

Хоёрдохи үдэр Буряадай АССР-эй команда сахалинайхидые — 62:52, Хабаровска хизаарай хүбүүд камчатынхидые — 34:57, Приморийн баскетболистнууд амарайхидые 81:33 тоотойгоор шүүбэ.

Манай команда Шэтын областиин хүбүүдтэй талмай дээрэ гаража наадахадаа, түрүүшээр бирахжа ядаа. Иигэжэ хүбүүднай түрүүшын хахадта 32:34 тоотойгоор шүүгдэшэбэ. Манай спортсменүүд хамгаалалтада, корзина доро муугаар наадаа. Ушарынь юуб гэхэдэ, командымнай гэшүүд эгээн лэ набтар (хэрбээ Сахалинай хүбүүдэй дундуур зэргыень абахада, 194.7 сантиметр байгаа һаань, манайхид оройдоол 180.1 сантиметр юм) байна.

Забһарлалгын үедэ командын тренер Ю. А. Рудаковой шанга эрилтэ табихадань, эдиршүүлнай наадaнай хоёрдохи хахадай дүрбэдэхи минутада одоошье урагшаа гараба — 40:38. Энээгээр урмашажа, саашадаа хүсэгдэнгүй, 69:61 тоотойгоор шүүгээ. Илюша Меньшиков (№ 4), Саша Афанасьев, Костя Никонов бүгүү түргэнөөр, солбон бэрхээр наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй. И. Меньшиков зааг 26 очко командадаа асараа.

Гурбан үдэрэй наадaнай дүнгүүдээр Хабаровска хизаарай эдиршүүл 3 очкотойгоор түрүүлжэ ябана. Приморийн хизаарай, Буряадай АССР-эй команданууд тус тустаа 2 очкотой болонхой.

Манай командын спортсмен И. Меньшиков (№ 4) 65 очкотой болоод, эгээл мэргэн бэрхэшүүлэй дундаһаа түрүүлжэ ябана. Приморийн түлөөлэгшэ А. Медведев (№ 11) — 57, Хабаровска хизаарай С. Афонин (№ 13) — 52. Сахалинай түлөөлэгшэ С. Колядa (№ 10) — 50 очкотой болоод, удаадахи һууринуудые эзэлнэ.

Мүрысөөн үргэлжэлһөөр.

Б-М. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Нүхэр Л. И. Брежневэй Югославида байһан тухай ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Мэргэжэлтын хүбиин түхэб» — В. Карповай статья. «Соёлой «цех» — Л. Мартыновагай статья. «Нютагай Советүүдтэ» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. Нүхэр Л. И. Брежневэй Югославида байһан тухай ТАСС-ай материалнууд. Тэдэн дэлхэйн һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Спортын шэнэ һонин.

САГАЙ УЛАРИЛ

Нэгэ сэлмэжэ, нэгэ бүрхэжэ байха. Прибайкалиин, Ахын, Түнхэнэй аймагуудаар, зарим нютагуудта бага зэргэ саһан орохо. Баруун тээһээ секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һалхилха. 4—9 градус хүйтэн байха. Хойто болон Захааминай аймагуудта 8—13 градус, Улаан-Үдэ хотодо 5—7 градус хүйтэн байха.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.45 — «Зураг бүхэндэ — наран». 11.00 — Дм. Фурманов — «Чапаев». 11.45 — «Горнистнар, дохёо үгыт!». 12.30 — Үхибүүдтэ — фильм. «Такой большой мальчик». 13.50 — Забһарлалга. 14.00 — Шэнэ һонин. 14.10 — «Рембрандт. Офортнууд». 14.30 — «Мүнөөнэй эрдэм наука». 15.00 — «Манай намтар. 1919-дэхи он». 16.15 — «Хүн ба хуули». 16.45 — «Здесь наш дом» — уран һайханай фильм (1-дэхи сери). 17.50 — А. Слободяник наадана. 18.00 — «Время». 18.30 — Забһарлалга. 18.40 — «Эстони» гэжэ гүрэнэй академическа театрай солистнуудай концерт.

Улаан-Үдэ. 19.10 — «Факел» — студентнэрэй уласхоорондын үдэртэ зорюулагдаһан программа. 19.50 — Телевизионно һонин. 20.10 **«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри бэелүүлхын түлөө».** 20.40 — Хүгжэмтэ забһарлалга.

«Орбита». 20.50 — А. Слободяник наадана. 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Спорт тухай баримтата фильмүүд харуулагдаха. 21.45 — «Хүн ба хуули». 22.15 — «Здесь наш дом» (1-дэхи сери). 23.20 — Забһарлалга. 23.30 — «Эстони» гэжэ театрай солистнуудай концерт. 24.00 — «Время».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.10 — «Багшада — экран». 18.30 — «Ханинарай уран шүлэг».

«Орбита». 19.10 — «Хоккейгээр СССР-эй чемпионат». «Крылья Советов» — ЦСКА. 19.45 — «Здесь наш дом» (1-дэхи сери).

Улаан-Үдэ. 20.50 — «Какая у вас улыбка?» — уран һайханай фильм.

ХИЛЫН СААНАҺА[АН]

· телефон · телеграф · рад[ио]

БЕЛГРАД

ЕХЭ, ШУХАЛА ХЭРЭГ

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй нэгэ ёһоной албанай хэрэгээр ноябриин 15-да Югославида ерэһэн тухайнь республикын газетэнүүд үргэнөөр бэшэнэ. Югославиин хэблэл олон материалнуудые Советскэ Союзда, КПСС-тэ зорюулна.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь хадаа, — гэжэ «Борба» газета бэшэнэ, — һүүлэй жэлнүүдтэ гансал орон доторoo бэшэ, мүн уласхоорондын оршон байдалдашье совет түрүүшын элитэ ехэ ажал ябуулагша болоһон байна. Л. И. Брежнев хорин гаран жэл соо совет түүхэдэ болоһон бүхы шухала үйлэ хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Уласхоорондын байдалда олон жэл соо эдэбхитэйгээр ажал ябуулхадаа, тэрэ оронойнгоо дээдын ёһотойл хүтэлбэрилэгшэ байһанаа харуулаа гэжэ совет арад, гадаадын эдеглэгшэд иигэжэ бодомжолно. Ажал ябуулгадаа тэсэбэри ехэтэй, шууд сэхэ, нэн түрүүн айхабтар ехэ эрмэ зоригтой, оролдосотой байһанайнгаа ашаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ниимэ ундэр дээдын нэрэ хүндэдэ хүртэһэн байна».

«Л. И. Брежнев — СССР-эй түсэбтэ арбадахи табан жэлэй гол автор мүн, — гэжэ «Борба» газета үргэлжэлүүлнэ. — Тэрэ оронойнгоо мүнөөнэй аграрна политика зохёогоо. Энэ жэлдэ ехэ амжалтанууд түйлагдаһан байна. Уласхоорондын үргэн ехэ ажал ябуулха зуураа, һүүлэй жэлнүүдтэ тэрэ гадаадын гүрэнэй ажал ябуулагшадтай хэдэн уулзалга хэһэн байна. Эдэ уулзалгануудай үеэр дэлхэйн хоёр ехэ гүрэнэй хоорондохи шахардуу байдал һуларуулха, эб найрамдалай программа бэелүүлхэ талаар шухала хэлэлдээнүүд болоһон байгаа. Социалис хани нэгэдэлтэ оронуудай жагсаалые саашадань бэхижүүлхын тула КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь ехэ оролдолго гаргаа».

НЬЮ-ЙОРК

АРАДУУДЫЕ СҮЛӨӨЛХЫН ТҮЛӨӨ

ТАСС

Расизмын ба шэнэ тухайн колониализмын һүүлшын түшэг тулгууринуудые усадхан зайсуулхын түлөө Урда Африкын арадуудай үгы зүб тэмсэлые уласхоорондын эмхиин дэмжэжэ байһан тухай үгэ хэлэхэдээ, ООН-ой тусхай комитедэй заседанинуудта хабаадагшад апартеидые эрид буруушаажа байһанаа мэдүүлбэ.

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые, дарлалта мүлжэлгые үндэһөөрнь усадхаха талаар Генеральна Ассамблейн абаһан тогтоолнуудые дүүргэхыень тусхай комитедэй түрүүлэгшэ Л. Гарриман (Нигери) ООН-ой гэшүүн бүхы гүрэнүүдые уряалба. Бээ даһан байдалтай болоһоор нэгэ жэлэйнь ойгоор Анголын Арадай Республикые амаршалаад, Анголын арадай илалта Урда Африкада расис дарлалта мүлжэлгые усадхахын түлөө тэмсэлдэ шухала шата болобо гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн соведэй Генеральна секретарь Р. Чандра комитедэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, апартеид тушаа ООН-ой шиидхэбэринүүд «Африкын арадуудай сүлөөрэлгын тэмсэлдэ ехэ хубита оруулһан байна» гэжэ тэмдэглэбэ.

ДАР-ЭС-САЛАМ

Расистнууд ООН-до эсэргүүсэнэ

ТАСС

Урда Африкын Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Мюллер Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида бүдүүлиг муухайгаар добтоһон байна. Расис гадаадын политическа албан зургаанай хүтэлбэрилэгшэ Преторидо үгэ хэлэхэдээ, ноябриин 10-да ООН-до абтаһан апартеидэй асуудалнууд тухай тогтоолнуудые ЮАР тоолоогүй юм гэжэ мэдүүлээ.

Хүгжэжэ байгаа болон социалис ехэ бүлэг оронуудай үүсхэлээр ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседанинууд дээрэ тогтоолнууд баталагдан абтаа һэн. ЮАР-тахи апартеидэй политика. Урда Африкадахи расис-колониальна гурим журам үлөөхэ гэжэ оролдоһон баруун гүрэнүүдэй харата ябуулганууд эдээн соо эрид буруушаагдаа.

Эдэ тогтоолнуудые буруушааһанайнь гү, али һаналаа бариһанайнь түлөө Мюллер баруун союзнигуудтаа баяр хүргэбэ.

КАИР

Р. БАРР АРЕ-дэ ЕРЭБЭ

ТАСС

Францийн премьер-министр Р. Барр албанай хэрэгээр эндэ ерэбэ. Египедэй хэблэлэй мэдээсэһэнэй ёһоор, АРЕ-дэ ерээд байха үедөө тэрэ политическа, экономическа соёлой асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые хэхэ байна. Мүн уласхоорондын, тэрэ тоодо Дүтын Зүүн зүгэй, асуудалнууд хаража үзэгдэхэ юм.

ПАРИЖ. (ТАСС). Р. Баррай албанай хэрэгээр Египедтэ ошолгодо Парижай газетэнүүд анхарал ехээр хандуулна. Франци бүү зэбсэгүүдые Египедтэ, Сиридэ худалдаха аргатай болохо байха гэжэ эдэнэр бодомжолно. Лондондо, Парижда болоһон хөөрэлдөөнүүдэй үедэ Саудовска Арави франциуз, англиин зэбсэг хэрэгсэлнүүдые худалдажа абаха болоһон байна гээд «Орор» газета бэшэнэ.

БЕЙРУТ

ХЭЛСЭЭН БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

ТАСС

Араб оронуудай хоорондын аюулгүйе сахиха хүсэнүүд (МСБ) ноябриин 15-най үглөөгүүр Ливанай ниислэл хотодо оробо. Ливандахи дайн байлдаае болиуулха, орон доторхи байдалые сүримшүүлхэ түсэбэйнгөө хоёрдохи шатые эдэнэр бэелүүлжэ эхилбэ гээшэ.

Араб оронуудай лигиин түг доро 8.000 шахуу солдат, 250 танк ба бронемашина национально-патриотическа хүсэнүүдэй ба Палестинын эсэргүүсэлтын хүдэлөөнэй хинажа байһан Ливанай ниислэл хотын баруун, мүн харлис хүсэнүүдэй мэдэлдэ байһан зүүн районуудта ороһон байна. Эдэнэр хотын бүхы гол үйлсэ гудамжануудые, талмайнуудые эзэлээ.

Бүхы ябуулганууд түсэбэй ёһоор бэелүүлэгдэнэ, хёмороото талануудай нэгэниншье эсэргүүсэлгэ хэнэгүй гэжэ БСБ-гай командованиин эндэ толилоглоһон коммюнике соо хэлэгдэнэ.

КАИР

А. САДАДАЙ ШИИДХЭБЭРИ

ТАСС

Шэнэ бүридэлэй Арадай суглаанай эндэ үнгэргэгдэһэн түрүүшын заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Араб социалис холбооной ородог зүүнэй үзэлтэй, хариис ба центрис политическа гурбан платформые политическа партинууд болгожо хубилгаһан тухайдаа соносхоо. 1952 оной революциин һүүлээр Египедтэ политическа партинууд усадхагдаа һэн.

Политическа шэнэ партинууд «Араб социалис холбооной бүриин дулдыдаха юм» гэжэ президент мэдүүлээ.

ВАРШАВА

Вьетнам-америка[н] ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮ[Д] ПАРИЖДА БО[...]

Вьетнамай Социали... публикын ба Холбоото... дуудай тусхай түл... дэй уулзалга эндэ ... «Вьетнамай ба США-... рондохи харилсаае ... руулха зорилготой хэ... хэхээр» вьетнам тал... лэн байһан тухайда ... май түлөөлэгшэ ү... һүүлээр мэдүүлээ ... хойшолонгуудые за... Вьетнамые һэргээхэ ... хубитаяа оруулха ү... даа американ тала ... ёһотой гэжэ тэрэ хэл...

ВАШИНГТОН. Вьетнамай түлэал... хэһэн хөөрэлдөөнүүд... лэхэ асуудалнуудые ... хэлгэдэ зорюулагда... эдэ бүгэдэ бүтэмжэт... наар үнгэрөө. Хоёр ... еөһэд өөһэдын хара... лые баримталан тай... һан байна. Мүнөө ... шэнжэлжэ байнабди ... США-гай гүрэнэй д... ментын түлөөлэгшэ ... бэ. Хөөрэлдөөнүүд ... лүүлэгдэхэ юм.

ВАШИНГТОН

Дж. КАРТЕР Д. РАСКТА[Й] УУЛЗАБА

США-гай шэнэ ... тээр һунгагдаһан ... тер США-гай гүрэ... тарь байһан Ди... уулзаба. США-гай ... вительствын гадаад... тикада хабаатай асу... дые, мүн гүрэнэй ... риин тушаалда д... хэ кандидатуры ... шэн хэлсээ. «Ямар... байдалда» прави... тушаал дахина ... зүбшөөхэгүйб гэжэ ... дүүлбэ.

Редакторай ор[логшо] П. Н. НИМА[...]

Эдрес, теле[фон...]

Индекс: 670000, ... Удэ, ул. Ленина, ... фоны: секретариат — ... приемная — 2-54...

 Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-02582.